

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

3/2009

Siirtolaisuus – Migration 3/2009

36. vuosikerta / 36th year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

*Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet*

The Institute of Migration

Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland

Puh. / tel. (0)2-2840 440

Fax (0)2-2333 460

email: kirsai@utu.fi

<http://www.migrationinstitute.fi>

Pohjanmaan aluekeskus

Österbottens regioncenter

Regional Centre of Ostrobothnia

Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland

Puh. / tel. (0)44-2592447

email: siirtolaisuusinstituutti@netikka.fi

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Kirsi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2009 / Subscriptions 2009

4 numeroa / nummer / issues

15 €/vuosi/år/year

OP 571113-11117

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Sisältö • Contents

- *Olavi Koivukangas*
Pääkirjoitus
- *Hannu-Pekka Huttunen*
Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat omalle alalleen
- *Maija-Liisa Punta-Saastamoinen*
Australiansuomalaisten kirjoittajien erityispiirteitä
- *Minna K. Laurikkala*
On Assimilation and Language Use among Finnish Immigrants
- *Linda Ruikka*
Maallemuutto ja työkysymykset Suomessa
- *Jenn Ashton Part 2/3*
Memoirs of Matti Hopia: 1948–1951
- *Markku Mattila*
Aluepäällikön palsta
- *Elli Heikkilä*
Tutkimusjohtajan palsta
- **Kirjat • Böcker • Books**
- **Siirtolaisuusmuseon kuulumisia**

Kansi/Cover: Kangasniemellä 14.6.2009 paljastettu amerikansuomalaisen kuplettimestarin Hiski Salomaan muistopatsas.

Kuva/Photo: Sirkka Ravolaiselta.

Kesän satoa

Olavi Koivukangas

Samoin kuin maanviljelijälle kesäaika on Siirtolaisuusinstituutin johtajalle vuoden kiireisintä aikaa. Kesäisin järjestetään siirtolaisseminaareja ja –juhlia kun ulkosuomalaiset vierailevat Suomessa. Monet siirtolaiset ja heidän jälkeläiset haluavat vierailla instituutissa paitsi tapaamassa instituutin henkilökuntaa, he haluavat etsiä sukututkimukseen tai muihin tarpeisiin liittyviä tietoja siirtolaisrekisteristämme ja arkistostamme. Instituutti on palvelulaitos, ja pyrimme auttamaan vierailijoitamme kaikin tavoin. Ja mielelläni olen ottanut myös kotiini näitä vierailijoita, joihin olen maailmalla tutustunut vuosien varrella. Odotan myös, että instituutti saa ensi syksyn aikana loputkin meille osoitetut tilat kiinteistöstämme Eerikinkatu 34, ja voimme saada kaksi yökyttöön soveltuvaa vierashuonetta. Nämä tilat ovat vielä muutaman kuukauden Turun nuorisoteatterin käytössä, kun lähitöillä sijaitseva nuorisoteatteri joutui siirtymään tilapäisiin tiloihin talonsa remontin ajaksi. On suuri parannus, kun instituutissa vierailevat tutkijat ja muut vieraat voivat majoittua instituuttilakennukseen kaupungin keskustassa.

Kesäkuun 1.–2. päivinä järjestettiin instituutissa yhdessä Turun yliopiston historian laitoksen kanssa seminaari ”Finnish-American immigrants in transition”. Samalla viikolla 5.6. oli yhteistyössä European Multicultural Foundationin kanssa järjestetty konferenssi ”Migrants – a problem or an opportunity?”. EMF:n puheenjohtaja Tara Mukherjee Lontoosta korosti, että Euroopan Unionin tulee muuttaa suhtautumistaan maahanmuuttoon negatiivisesta positiiviseksi ja alkaa hyödyntää maahanmuuttoa. Maahanmuuttopoliittikkaa pohditaan sen kautta, kuinka pitää tulijat pois- tai päästä heistä eroon. Maahanmuuttajat eivät ole ongelma, vaan mahdollisuus.

Heinäkuussa olin Munsalan siirtolaisjuhlassa pitämässä esitelmän aiheesta ”Suomalaiset Uudessa-Seelannissa”. Samalla matkalla pidin puheen siirtolaisjuhlassa Seinäjoen Kalajärvellä, ja luovutin Siirtolaisuusmuseolle taiteilija Martti Vartian Brasilian

Penedosta lahjoittamat kaksi hienoa puutaideteosta, yksi taideteos jäi Siirtolaisuusinstituuttiin Penedonäyttelyn yhteyteen.

Siirtolaisuusmuseoon Seinäjoelle saapui kesäkuussa Australiasta laivakontissa keininhakkaajien asumus, joka esiteltiin yleisölle. Ja koko kesän olen ollut vilkkaassa sähköpostiyhteydessä Siperiaan tarkoituksena saada Matti Unkurin talo Suomeen siirtolaisuusmuseoon, toivottavasti se saadaan siirrettyä tänne Matti Unkurin jälkeläisen Alexandr Salon avustuksella vuoden loppuun mennessä.

Heinäkuun lopulla Suomen Australian ja Uuden-Seelannin kunniakonsulit puolisoineen vierailivat tutustumassa Siirtolaisuusinstituuttiin Suomen Australian suurlähettilään Glen Lindholmin johdolla.

Kesäkuun 14. päivänä Hiski Salomaan kotipitäjässä Kangasniemellä paljastettiin amerikansuomalaisen kuplettimestarin muistopatsas. En ehtinyt tähän tilaisuuteen, mutta kunnioitamme Hiskin muistoa laittamalla kuvan muistomerkestä tämän lehden etusivulle. Olen iloinen myös siitä että Teatteri Ilona Kangasniemellä on ottanut ohjelmistoonsa tämän kuuluisan lännen lokarin tarinan.

Elokuun 15. päivänä julkaistiin ilmoitus Siirtolaisuusinstituutin johtajan toimesta alkaen 1.1.2010. Loppusuora 35 vuotta kestäneessä mielenkiintoisessa työssäni on alkanut.

The summer harvest

For the farmer and for the director of the Institute of Migration summer is the busiest time of the year. Then many expatriate Finns visit Finland and seminars and celebrations are organized. Many emigrants and their descendants visit the Institute to get information from the emigrant register and/or the archives. We are very satisfied with our present facilities, and when the rest of the building at Eerikinkatu 34 will be at our dis-

posal we can also provide temporary accommodation for visitors.

At the beginning of June the Institute of Migration organized in cooperation with the Turku University Department of History a seminar “Finnish-American immigrants in transition, and a few days later in cooperation with the European Multicultural Foundation a conference on “Migrants a problem or an opportunity?”. June the 14th a statue in honour of the emigrant musician Hiski Salomaa was unveiled in Kangasniemi. I did not have the opportunity to attend, but we pay respect to this famous musician by publishing a picture of the monument on the cover of this issue.

In July I attended the emigrant fest in Munsala and gave a speech on “Finns in New Zealand” On the same

trip I held a speech at the emigrant fest at Kalajärvi in Seinäjoki and presented two wooden sculptures by Martti Vartia, from Penedo in Brazil, to the Emigrant Museum. A sugar cane workers’ shed had arrived from Australia, and it was presented to the public. My present effort is to get the house of Matti Unkuri in Siberia to the museum. At the end of July the honorary consuls of Australia and New Zealand with their spouses visited the Institute of Migration together with Ambassador Glen Lindholm.

The end of my interesting work as director of the Institute of Migration is drawing near. 1.1.2010 I will retire after 35 years of service. Now we are looking for a successor. The ad appeared in the papers August 15th.

Siirtolaisuusrunoja TÄÄLLÄ PUOLEN MAAILMAA

1

Vapauteni on syntynyt maisemasta
jossa maata on silmäkantamattomiin
ja jostain horisontista kimpoaa taivas
ja me uskomme että se alkaa suoraan maasta
se taivas

2

Vapaus joka repii rinnan
sen minä haluan
en rikkauksia vaan vapauden
joka tarjoaa elämän ja totuuden
niistä minä elän
ja rakkaudesta
Niistä säilyy sydämeni keveänä ja vahvana

3

Se maa oli kullan maa ja me maidon valkeat
siitä innostuneina
lähdimme mekin katsomaan
jossain välillä Hull ja New York
ajatuksemme palasivat äidin esiliinaan

jossain siinä välillä
aikamme syötyämme vettä ja leipää
kärsittyämme kylmästä
vieraista kielistä ja hajuista
ajatuksemme palasivat lapsuuden kesiin
vihreälle ruoholle
jossa makasimme katsoen ikuiseen taivaaseen

4

kaukaisesta maasta tulleet
vielä arat mutta voimakkaat
väsyneet ja uskolliset
tahtovat vain elää ja tehdä työtä
siinä kaikki
elämän armoon uskoen
outoa voimaa säteillen
kuin antaen odottaa päivää
jolloin heidän tarinalleen
on aika

Johanna Ainasoja

SPECIMA-projektilla töihin – Korkeasti koulutetut maahan- muuttajat omalle alalleen

Hannu-Pekka Huttunen

Vuosituhanneen vaihteeseen tultaessa Suomen ulkomaalaisväestö oli jo sen verran suuri, että sen monimuotoisuus ja sisäiset erityispiirteet alkoivat tulla esille. Työvoimatoimistojen asiakkaina olevat maahanmuuttajat eivät olleet yhtenäinen joukko, johon kuuluvilla kaikilla olisi samanlaisia integroitumis- ja työllistymisvaikeuksia. Populaariajattelu hahmotti ulkomaalaiset lähinnä vain pakolaistaustaisiksi, terveysongelmista kärsiviksi ja ammattitaidoltaan Suomen oloihin soveltumattomiksi, hoivaa tarvitseviksi sosiaalihuollon asiakkaiksi. Tien työmarkkinoille ymmärrettiin kulkevan pääsääntöisesti ns. sisääntuloamattien kautta, joissa maahanmuuttajat voisivat opetella kieltä ja suomalaista työkulttuuria. Vasta pikkuhiljaa herättiin näkemään, että heillä oli myös sellaisia ominaisuuksia, osaamista ja taitoja, joita suomalainen yhteiskunta voisi hyödyntää. Maahanmuuttajat muutuivat resurssiksi, jonka käyttöönottoa varten ryhdyttiin työhallinnossa kehittämään erilaisia työvoimapolitiittisia valmennus- ja ohjausmenetelmiä. Toisaalta samaan aikaan havaittiin, mitä muutoksia myös tulevaisuuden työmarkkinoilla tulisi tapahtumaan. Demografinen kehitys toisi vääjäämättä mukanaan työvoimapulan.

Talouden elpessä voimakkaasti 1990-luvun laman jälkeen työllisyysaste nousi nopeasti. Myös maahanmuuttajien työllisyystilanne parani, jopa nopeammin kuin kantaväestöllä. Näin tapahtui, vaikka samaan aikaan ulkomaalaisten määrä Suomessa lisääntyi voimakkaasti. Erityisen hyvin paikkansa työmarkkinoil-

la löysivät metalli-, rakennus- ja palvelualojen osaajat. Sen sijaan työvoimaviranomaisten kenttäkokemuksista tulivat ilmi korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien vaikeudet sijoittua omalle alalleen ja nimenomaan koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Useat sen aikaiset tutkimukset ja selvitykset osoittivat saman kehityskulun. Seurausilmiöt työvoimaneuvojan vastaanotoilla olivat pian nähtävissä: asiakkaan turhautuminen, lisääntynyt stressi, masentuminen ja aktiiviseen työnhakuun tarvittavan motivaation häviäminen.

1990-luvun jälkipuolisko oli aikaa, jolloin suomalaiset totuttelivat ja opettelivat elämää Euroopan unionissa. Jäsenyys oli tuonut myös mahdollisuuden päästä käsiksi EU:n erilaisiin rahoituslähteisiin. Turun työvoimatoimiston Kansainväliset palvelut oli edelläkävijä näiden lähteiden hyödyntämisessä - ainakin työhallinnon piirissä. Parin kolmen vuoden kuluessa toimisto saikin vetääkseen useita Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) -projekteja, joiden avulla työvoimatoimiston ja koko työhallinnon tarpeisiin kehiteltiin monia uusia toimintatapoja ja -malleja. Turun työvoimatoimisto oli tuolloin varmasti tässä innovatiivisuudessaan ainutlaatuinen koko maassa.

Edellä mainituista lähtökohdista oli siis luonnollista kohdistaa yksi projekti myös korkeasti koulutettuihin maahanmuuttajiin. Työministeriö avasi vuoden 2000 aikana valtakunnallisen haun ns. sateenvarjoprojekteiksi, joiden kesto olisi kaksi vuotta. Turun työvoimatoimiston suunnitelma ja hakemus hyväksyttiin ministeriössä lokakuussa ja Varsinais-Suomen TE-keskus esittikin projektia toteutettavaksi ”... ESR:n tavoiteohjelmassa 3, toimintalinjassa 2 ja sen toimenpidekokonaisuudessa 3...”. SPECIMA aloitti toimintansa joulukuun ensimmäisenä päivänä v. 2000. Rahoitus tuli aluksi vain kahdeksi vuodeksi. Projekti ilmeisesti todettiin kuitenkin sen verran tarpeelliseksi, että rahoitusta jatkettiin useaan otteeseen. SPECIMA päättyi sitten elokuussa v. 2007.¹

*Hannu-Pekka Huttunen (FM) toimi Specima-projektin projektipäällikkönä vv. 2001–2007. Turun työ- ja elinkeinotoimiston (ent. työvoimatoimiston) kansainvälisissä palveluissa hän on työskennellyt vuodesta 1997. Sitä ennen hän oli tutkijana ja opettajana Turun yliopiston kulttuurien tutkimuksen laitoksella uskon-
totieteen oppiaineessa.*

SPECIMA-projektin tavoitteiksi määriteltiin a) korkeakoulutettujen maahanmuuttajien työllistymisen koulutustaan vastaaviin töihin, b) näiden osaamisresurssien parempi hyödyntäminen työmarkkinoilla ja c) syrjäytymisen ehkäiseminen. Jälkimmäinen oli itse asiassa asianomaisen ESR-ohjelman pää tavoite. Projektin omassa suunnittelussa se ymmärrettiin nimenomaan kahden aikaisemman tavoitteen seuraukseksi. Kohderyhmäksi määriteltiin korkeakoulutasoisen tai muun vastaavan tutkinnon (ulko mailla, erityisesti EU/ETA-alueen ulkopuolella) suorittaneet maahanmuuttajat, joilta puuttuu muodollinen pätevyys tai jotka muutoin tarvitsevat lisävalmennusta toimiakseen ammatissaan Suomessa. Projektin aloittaessa työministeriö arvioi korkeamman koulutuksen saaneiden (alin korkea-aste/alempi kand.aste/ylempi kand.aste/tutkijakoulutus) muodostavan n. 25 % osuuden kaikista maahanmuuttajatyönhakijoista. Maahanmuuttajien koulutustaso vastaa siis hyvinkin kantaväestön tasoa.

Suurin osa projektiin osallistuneita oli muuttanut Suomeen entisen Neuvostoliiton alueilta. Tämä selittyy luonnollisesti sillä, että he muodostavat muutenkin suurimman maahanmuuttajajoukon Suomessa. Toinen selittävä tekijä on mainitun ryhmän varsin korkea koulutustaso. Yksittäisiä osallistujia tuli mm. Pohjois-Amerikasta, Etelä-Amerikasta, Lähi-idästä, Kaukoidästä ja Afrikan maista. Joitakin korkeasti koulutettuja EU-kansalaisia oli mukana varsinkin erilaisilla valmentavilla kursseilla, joiden avulla he pääsivät tutustumaan suomalaiseen työelämään ja -kulttuuriin. Pakolaistaustaisia oli vain kourallinen, joskin heidän joukostaan löytyi muutama todellinen menestystarinakin. Muuten specimalaisten maahan tulon syyt olivat samat kuin ulkomaalaisilla yleensäkin Suomessa (avioliitto, paluumuutto jne.)

Kohderyhmää ja sen tilannetta kuvattiin seuraavasti: korkeakoulutetut maahanmuuttajat ovat useimmiten työttömiä tai työskentelevät koulutustaan vastaamattomissa tehtävissä. Usein he kuitenkin edustavat aloja, joilla Suomessa on jo nyt työvoimapulaa. Esteenä työmarkkinoille pääsyyllä ovat - paitsi riittämättömän kielitaito - myös puutteelliset nykyaikaiseen työntekoon liittyvät erityistaidot (esim. atk-taidot). Maassaolon pitkittyessä oman alan seuraaminenkin on vaikeutunut, jolloin uusin tieto alalta jää saatatta. Maahanmuuttajat eivät yleensä myöskään onnistu sijoittumaan oman alansa suomalaisiin verkostoihin,

mikä puolestaan heikentää oman ammatti-identiteetin ylläpitämistä. Tässä auttaisi osaltaan tutkinnon rinnastaminen ja tunnustaminen, johon eivät kuitenkaan erilaiset viralliset ohjaus- ja neuvontajärjestelmät riittävästi ole osanneet ohjata asiakkaitaan. Toisaalta monilla aloilla tarvitaan Suomessa myös muodollinen tai laillistettu pätevyys, jollaista EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevilla pääsääntöisesti ei ole ja joita näiden on hyvin vaikea omin päin saavuttaa.

Näihin haasteisiin SPECIMA-projekti pyrki vastaamaan. Käytössään sillä oli ESR-rahoituksen puitteissa koko työhallinnon toimenpidearsenaali. Näitä olivat työelämävalmennus (työharjoittelu), työkokeilu, palkkatuki (tukityöllistäminen) ja työvoimapolitiittinen koulutus. Myös muuta työhallinnon palvelutarjontaa voitiin hyödyntää tarvittaessa. Erittäin tärkeäksi havaittiin jo alkuvaiheessa eri viranomaistahojen ja sidosryhmien välisen tiedonkulun parantaminen. Monet näistä tahoista eivät siihen asti välttämättä olleet kovin paljon tekemisissä maahanmuuttaja-asioiden kanssa. Projektin agenda oli sinänsä hyvin yksinkertainen: Maassa on osaavaa maahanmuuttajatyövoimaa, joka on edullisesti ja nopeasti saatettavissa työmarkkinoille. Samaan aikaan näillä aloilla on työvoimapulaa, nyt ja erityisesti tulevaisuudessa. Tätä teemaa oli helppo hyödyntää myös projektin tiedotuksessa ja mediatoiminnassa.²

Projekti alkoi monessa mielessä varsin perinteisiä työvoimatoimiston toimintatapoja noudattavana hankkeena, jossa asiakaslähtöisellä ja -keskeisellä vuorovaikutuksella ja työvoimaneuvonnalla oli keskeinen osuus. Toisin sanoen projektin vetäjille ohjattiin Turun työvoimatoimiston Kansainvälisten palveluiden asiakasvirrasta määriteltyyn kohderyhmään kuuluvia henkilöitä, joille sitten tehtiin työnhaku- ja kotoutumissuunnitelmia ja muutenkin haettiin työhallinnon palvelutarjonnasta heille sopivia toimenpiteitä. Menettely sopikin käynnistysvaiheeseen, sillä sen avulla saatiin lisää empiiristä näyttöä korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien tilanteesta. Tätä kautta vuosien varrella siirryttiin operationalisointivaiheeseen eli huomiota alettiin kiinnittää yhä enemmän rakenteelliseen ja infrastruktuureja mallintavaan työskentelytapaan. Havaittiin esimerkiksi korkeasti koulutettujen osaamisen tunnistamiseen ja heidän koulutustasonsa arvioimiseen liittyvät ongelmakohdat viranomaisten, tässä tapauksessa nimenomaan työvoimaviranomaisten kohdalla. Asiakkaan ohjaamispro-

sessin kannalta nämä seikat ovat luonnollisesti ensiarvoisen olennaisia. Toisaalta nähtiin selkeitä puutteita niissä järjestelmissä, joiden avulla projektin kohderyhmään kuuluvia olisi voitu saattaa päteviksi ammattilaisiksi suomalaisille työmarkkinoille. Useissa tapauksissa sellaisia ei edes ollut olemassakaan.

Rakenteisiin liittyvien uusien mallien (esimerkiksi valmentavat ja pätevöittävät koulutusmallit) kehittäminen tarkoitti luonnollisesti eri viranomaistahojen ja muiden toimijoiden mukaan ottamista ja sitouttamista yhteistyöhön. Yliopistot ja korkeakoulut, joilla on vastuu yleimmästä koulutuksesta, eivät aina kaikissa tapauksissa varsinkaan tiedekunta- ja laitostasolla olleet kovin selvillä kohderyhmän tilanteesta, vaikka tietenkin muuten olivat tottuneet ulkomaalaisiin opiskelijoihin ja tutkijoihin. Tästä oli tosin loistavia poikkeuksiaakin. Usein kyllä kävi niin, että alun epäröinnin ja epäilyjen jälkeen koulutuksen vihdoin järjestäneet korkeakoulut innostuivat asiasta ja halusivat lisää sellaista. Käytännössä nämä kouluttajat varmasti oppivat itse aivan yhtä paljon kuin koulutettavatkin. Sitä osoittavat lukuisat pohdinnat osaamistavoitteista ja oppimismenetelmistä, joita on kirjattu kouluttajien raportteihin.

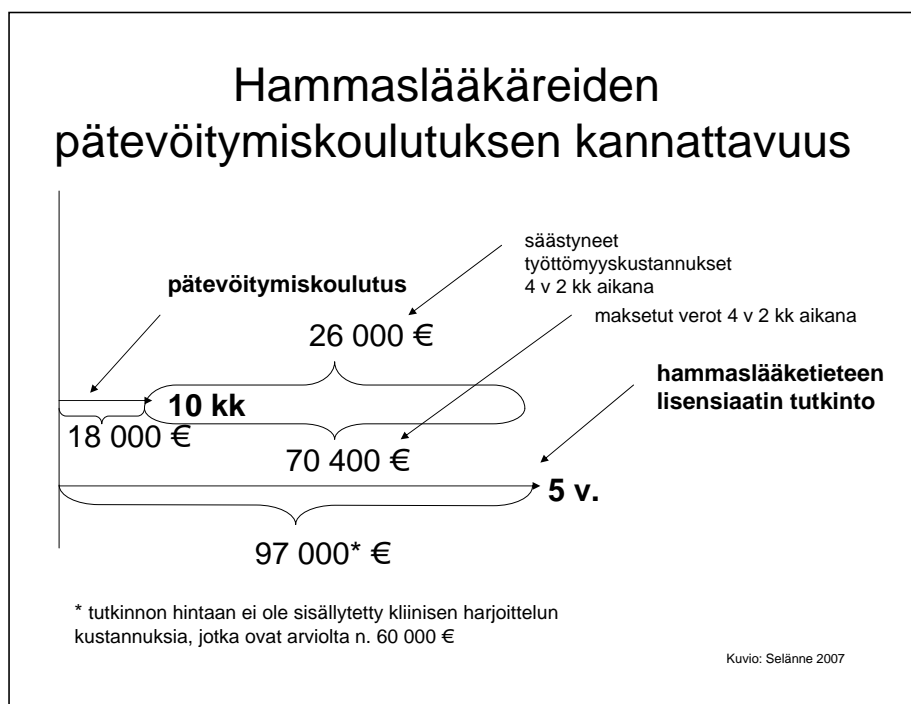
SPECIMA-projektiin osallistui 240 henkilöä. Siinä ei pyrittykään suuriin massoihin, sillä uusien mallien ja käytäntöjen kehittäminen toimii paremmin pienellä joukolla. Näistä henkilöistä koulutuksissa aloitti 188 opiskelijaa. Loput olivat muissa toimenpiteissä, kuten työharjoittelussa tai projektin rahoilla tapahtuvassa tukityöllistämässä. Monet osallistuivat useampaankin toimenpiteeseen. Pääpaino projektissa oli kuitenkin koulutuksissa. SPECIMA:n kurssit olivat joko valmentavia tai suoraan omaan ammattiin pätevöittäviä. Koulutuksia, jonka suorittuaan henkilö oli täysin pätevä toimimaan ammatissaan, järjestettiin opettajille, opinto-ohjaajille, hammaslääkäreille ja farmaseuteille. Ammattitaitoa vahvistavia ja taitoja lisääviä valmentavia kursseja suunnattiin mm. lääkäreille ja muille terveydenhoitoalan ammattilaisille, diplomi-insinööreille, laboratorioalan ammattilaisille, taide- ja kulttuurialojen osaajille sekä sosiaalialojen edustajille. Maahanmuuttajataustaisten psykologien osaamista kartoitettiin myös. Kaikki koulutus kilpailutettiin normaaliin tapaan. SPECIMA-projekti teki yhteistyötä kaikkiaan kymmenen oppilaitoksen kanssa, jotka edustivat eri koulutusasteita.

Millaisia tuloksia saavutettiin? SPECIMA-projektin tuloksia tarkastellessa on tietenkin syytä muis-

taa hankkeen pitkä, lähes seitsemän vuotta kestänyt elinkaari. Tänä aikana tapahtui paljon muutoksia niin projektiin osallistuneen yksittäisen osallistujan kuin koko suomalaisen yhteiskunnan ja työmarkkinamaailman kohdalla. Seitsemässä vuodessa yksittäinen osallistuja saattoi työllistyä tai jäädä työttömäksi useampaankin kertaan, pääsi eläkkeelle, muutti maasta tai muulla tavoin poistui työvoimasta. Hankkeen aikana tietenkin pidettiin tarkkaa kirjanpitoa työllistymisistä ja muista tapahtumista. Työhön pääsyn omalle alalleen prosenttiluvut olivat 70–100 % koulutuksiin osallistuneiden kohdalla. Kiinnostavaa olisikin tietää nyt, kun projektin päättymisestä on kohta kulunut kaksi vuotta, missä siihen osallistuneet ovat nyt. Työhallinnon URA-asiakasrekisteri toimii reaaliaikaisesti ja suuri osa specimalaisista on jo poistunut rekisteristä. Oletuksena tietysti on, että he ovat työllistyneet tai eivät muuten ole enää työnhakijoina. Eri tietoja yhdistelemällä on pääteltävissä, että osallistuneista ehkä n. 75–80 % on töissä, suurin osa omalla alallaan ja omalla koulutus- ja osaamistasollaan. Suoraan pätevöitymiseen johtaviin koulutuksiin osallistuneet ovat kutakuinkin kaikki työssä tällä hetkellä.

SPECIMA:n nettovaikutusta on vaikea yksiselitteisesti määritellä. Monet seikat osoittavat kuitenkin, että projektissa tehdyillä toimenpidevalinnoilla ja kokeiluilla on ollut omat selkeät vaikutuksensa osallistujan työllistymiseen tai muuhun etenemiseen uralla. Ainakin suoraan ammatinharjoittamisen edellytyksiä mahdollistavat ja sitä kautta työmarkkinoille pääsemiseen johtavat pätevöittämiskoulutukset ovat sellaisia. Hammaslääkäri ja farmaseutti tarvitsevat virallisen laillituksen toimiakseen omassa ammatissaan. Tähän mennessä mainittuja pätevöittämiskoulutuksia on järjestetty ainoastaan SPECIMA-projektissa.

SPECIMA-projekti pystyi myös osoittamaan, että korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien pätevöittäminen on suhteellisen nopea ja ennen kaikkea kansantaloudellisesti kannattava toimenpide. Hankkeessa tehtiin vertailevia laskelmia siitä, millä hinnalla ja missä ajassa eri korkeakoulutusta vaativille aloille saadaan osaajia kantaväestöön kuuluvista ja Suomeen ulkomailta muuttaneista korkeasti koulutetuista maahanmuuttajista. Speciman mallilla toteutetulla hammaslääkärin pätevöittämiskoulutuksella yhden henkilön saaminen terveydenhoidon palvelukseen kesti 10 kuukautta ja se maksoi 18 000 euroa per henkilö. Yhden suomalaisen hammaslääkärin koulutus alusta

Kuvio 1.

loppuun kestää viisi vuotta ja maksaa lähes 100 000 euroa (2007). Maahanmuuttajataustaisen hammaslääkärin maksamilla veroilla ja koulutuksen kautta säästyneillä työttömyyskustannuksilla edellinen on selkeä kansantaloudellinen sijoitus (ks. kuva 1)

Tyypillinen projektien ongelma on se, että vaikka siinä olisi kehitetty hyvinkin hienoja ja innovatiivisia käytäntöjä, ne eivät kovin helpolla jää elämään hankkeen päätyttyä. Emo-organisaation kiinnostus loppuu rahantulon loppumiseen. Usein projektihenkilöstö on palkattu organisaation ulkopuolelta ja heidän työsuhteensa päättyy samanaikaisesti. Tieto ja osaaminen katoavat, ellei niitä ole projektin kestäessä onnistuttu siirtämään organisaation käyttöön. SPECIMA-projektin kohdalla sen vetäjällä oli työhallinnon vakituinen taustavirka, johon hän palasi projektin loputtua. Hankkeen tuloksien ja hyvien käytäntöjen leviämistä on siis jonkin verran viran puolesta pystytty seuraamaan ja ehkä siihen myös vaikuttamaan.

SPECIMA:n loppuseminaarissa elokuussa 2007 päätettiin perustaa erityinen seurantaryhmä, jossa opetusministeriön ja työministeriön asiantuntijat pohtivat projektin tulosten hyödyntämistä. Työryhmä esitti mm. "... Työvoimakoulutuksen rahoituksen suunnitelmallista käyttöä korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien pätevöitymiseen ja työllistymi-

seen siirtymäkauden ajaksi vuonna 2008. Tämän jälkeen toiminnalle tulisi järjestää pysyvä rahoitus...". Työryhmän toimenpide-ehdotukset otettiin esille myös valtiosihteeri Raimo Sailaksen ns. kohtaantoryhmässä.

Työhallinnon kohdalla asian eteneminen hidastui huomattavasti, kun uuden hallitusohjelman myötä luotiin uusi työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) yhdistämällä kauppa- ja teollisuusministeriö ja työministeriö. Jälkimmäisen siihen asti hallinnoimat maahanmuuttaja-asiat siirrettiin puolestaan sisäministeriöön. Siitä lähtien uusi TEM on lähinnä rakentanut organisaatiotaan, eikä ole ollut aktiivinen korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien asioissa. Työhallinnon paikallisorganisaat-

tiot TE-keskukset - joiden vastuulla on myös työvoimapolitiittisen koulutuksen hankinta - eivät nekään ole ottaneet huomioon projektin toimenpide-ehdotuksia. Sen sijaan opetusministeriö on toiminut, kun se Sailaksen työryhmän aloitteesta sai vuoden 2009 budjettiinsa miljoonan euron määrärahan "specimatyypin" koulutuksen aloittamiseen maahanmuuttajataustaisille opettajille. Tätä kirjoitettaessa mainitun koulutuksen hankintaprosessi on meneillään.

Eduskunnan keskustelupöytäkirjoista ilmenee, että SPECIMA-projekti tulee siellä usein mainituksi, esimerkiksi käsiteltäessä valtioneuvoston selontekoa kotouttamislain toimeenpanosta syksyllä 2008. Projektia pidetäänkin jonkinlaisena esimerkkinä hyvästä hankkeesta monissa raporteissa. Valtiovarainministeriön Lissabonin strategian toteuttamiseksi laaditusta toimenpide-ohjelmasta löytyy seuraavanlainen kohta: "... Edellisen rakennerrahastokauden yksi menestyksekkäimpiä ESR-hankkeita oli korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien pätevöitymiskoulutukseen keskitynyt SPECIMA-hanke. Pätevöittämissä koulutusta jatketaan työvoiman saatavuuden parantamiseksi (mm. lääkärit, hammaslääkärit, farmaseutit, sairaanhoitajat ja muu hoitohenkilökunta...)".³

Toivottavasti tämä lupaus myös lunastetaan tulevina vuosina.

Viitteet

- 1 Projekti julkaisi loppuraporttinaan sen tavoitteista, toteutuksesta ja tuloksista tarkemmin kertovan kirjan "SPECIMASTA OPITTUA - Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat työelämään". Toim. Hannu-Pekka Huttunen ja Tiina Kupari. Turku: Turun työvoimatoimisto, 2007. Kirjassa käydään läpi Specima-projektin historiaa ja vaiheita, kouluttajat kertovat kokemuksistaan jne. Lopuksi esitetään joitakin toimenpide-ehdotuksia korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamisen paremmaksi hyödyntämiseksi suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Kirja on ladattavissa pdf-muotoisena Turun työ- ja elinkeinotoimiston (ent. työvoimatoimisto) verkkosivuilta <http://www.turunte-toimisto.fi>.
- 2 Korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille oli suunnattu SPECIMA:n kanssa samaan aikaan kaksi muutakin ESR-projektia: Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen PÄTEVÄ-hanke 2001–2004 ja Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian IMPROVE IMMIGRANTS -projekti 2003–2008.
- 3 Lissabonin strategia kasvun ja työllisyyden parantamiseksi 2008–2010. Suomen kansallinen toimenpideohjelma. Valtiovarainministeriön julkaisu 36a/2008, 76–77.

Summary

Employment through Specima –project Highly educated immigrants employed in their own fields of work

As the number of immigrants in Finland has considerably increased within the last twenty years, public employment services have had to review its services as well as its perceptions towards immigrants. Before immigrants were depicted as a homogeneous group in need of social welfare, suffering from mental illnesses and lacking education, but during the last few years they have been increasingly seen as a resource in the Finnish labour markets. It was understood, for example, that the education of immigrants in Finland reflected that of the Finnish population; 25 % of them were highly educated. However, very few were em-

ployed in their own field of work, if employed at all. As a result and with help of newly acquired EU funding, public employment services introduced several new initiatives in order to tap into skill of its customers. Specima –project (2000-07) was one of them.

Specima's main objectives were to promote the employment of highly educated immigrants in their own field of work, better utilization of their skills in the labour market and as a result combating social exclusion. The main target group of the project was people with higher institution certificates from a non-EU/EEA country or who were lacking a formal competence or license to practice their profession in Finland.

In the beginning, Specima project offered services to its customers, which were very similar to those normally offered in the employment offices. This provided valuable information on the barriers highly educated immigrants faced in the labour markets. Based on that information Specima begun to tackle more structural challenges; the ability of unemployed to recognize their skills and competencies, the ability of employment counselors to recognize them, the path individual customers were taken through within the employment services, and the lack of competency and supplementary training.

Specima proved to be a success. It organized supplementary training for example for doctors, dentists, engineers and professionals in the field of arts and culture, after which the rate of employment of the participants in that specific field of work was typically between 70 % and 100 %. Training also proved to be very financially sustainable: whereas training a dentist in Finland costs nearly 100,000 € and lasts for 5 years, supplementary training costs approximately 18000 € and the person can be out working and paying taxes after 10 months.

The successes of Specima –project have been widely recognized in Finland, although the good practices it introduced have not been mainstreamed into the employment services just yet. However, The Ministry of Education has already put aside a million Euros towards "Specima-type" education and The Ministry of Finance has complimented Specima as a model example of a ESF funded project, promising a continuation of the type of supplementary training it introduced. It remains to be seen, whether it takes place in practice.

”Kirjoittaminen on minulle hyvää hotapulveria henkiseen päänsärkyyn” Australiansuomalaisten kirjoittajien erityispiirteitä

Maija-Liisa Punta-Saastamoinen

Mitä miettii suomalainen siirtolainen Australiassa, kun suomalainen ja australialainen kulttuuri muuton jälkeen kohtaavat? Pään sisällä risteilee monia kysymyksiä: Kuka minä olen? Miksi olen täällä? Millaista minun elämäni on ollut ja on nyt? Millaista se olisi ollut, jos en olisi lähtenyt? Millainen tulevaisuus minua odottaa? Miten seuraava sukupolvi selviytyy täällä? Teinkö sittenkään oikein, kun lähdin? Olenko nyt onnellinen?

Moni australiansuomalainen siirtolainen on pohjinnut näitä kysymyksiä mielessään, mutta yllättävän moni on päätenyt kirjoittamaan elämästään ja pohdinnoistaan. Millainen ihminen sitten kirjoittaa omasta elämästään ja miksi? Millaisia erityispiirteitä on esimerkiksi australiansuomalaisilla kirjoittajilla? Australiansuomalainen kirjallisuushan on syntynyt siirtolaisuuden kontekstissa, tilanteessa, jossa takana on uuteen kulttuuriin ja sen mukanaan tuomiin muutoksiin sopeutuminen ja toisaalta oman syntymämaan perinnön, arvojen, tapojen ja tottumusten arviointi uudesta näkökulmasta.

Millainen ihminen kertoo omasta elämästään?

Roosin (1994, 12) mukaan elämäkerran kirjoittaminen vaatii kirjoittajalta tietynlaisia ominaisuuksia: avoimuutta, tunnustuksellisuutta, itsereflektiota, itsensä tuntemista, logiikkaa, kokonaisuuden hallintaa, itsekritiikkiä ja kykyä kirjalliseen toimintaan. Omaelämäkertoissa tämä tarkoittaa sitä, että täytyy ensinnäkin kohdata menneisyytensä. On muistettava asi-

oita. Muistaminen on menneisyyden luovaa rekonstruktiota. Menneisyyden kohtaaminen ja sen kanssa toimeen tuleminen ovat lähtökohtia omaelämäkerralliselle kirjoittamiselle. Yksilöllä on aina valta luoda ja muokata tarinaa, kertoa se itselleen eduksi, liioitella, valehdella, ”unohtaa”, jättää asioita pois – tai pyrkiä totuuteen. Lukija puolestaan olettaa kirjoittajan kertovan omasta elämästään mahdollisimman totuudenmukaisesti, vaikka ”totuus” onkin subjektiivista. Vilkko (1997, 182) kuvaa omaelämäkertaa osuvasti ”liikkeellä olevan itsen jäsennykseksi”.

Kuva menneisyydestä ei itse asiassa ole ”kuva” siitä, mitä todella tapahtui, vaan tulkinta siitä, mitä tapahtui. Ja tulkinta tapahtuu nykyisyydestä käsin. Nykyisyys vaikuttaa menneisyyteen. Menneisyys on aina tietyin arvoin, intressein, peloin ja toivein rakennettu; meidän on oltava tietoisia, miten me menneisyyden hahmotamme (Hannula 1997, 156–159). Menneisyys on aina läsnä nykyisyydessä ja nykyisyys menneisyydessä. Tämä korostuu, kun lukee esimerkiksi siirtolaisten 1990-luvulla kirjoittamia omaelämäkertoja, joissa on kuvauksia siirtolaisuuden alkuajoilta, esimerkiksi 1950–1960-luvuilta.

Yleensä elämäntarinansa kirjoittanutta ihmistä on pidetty poikkeusyksilönä: herkkänä, itsetunnonaan horjavana ja voimakkaasti kokevana, ja hänen lapsuudestaan on löydettävissä/muistettavissa herkistäviä ja satuttavia tapahtumia (Roos 1987, 30). Kirjoittaja on elämässään kokenut jotakin niin merkittävää, että siitä kannattaa kirjoittaa – niin kuin moni siirtolainen toteaa omaelämäkerrassaan.

Australiansuomalainen kirjallisuus

Siirtolaisuuteen liittyy aina entisen ja uuden läpikäyminen ja kodin, elämälle tärkeän ja turvallisen paikan tai aseman löytäminen entisen ja uuden ristiaallokos-

---

Kirjoittaja on filosofian lisensiaatti ja tekee parhailaan väitöskirjaa Joensuun yliopistoon aiheesta Australiansuomalaiset etsivät itseään; kulttuurisen identiteetin määrittely australiansuomalaisessa kirjallisuudessa.

ta. Kodista neuvotteleminen on tärkeä vaihe uuteen paikkaan kotoutumisessa (Huttunen 2002). Kaikella on historiansa, vanhalla maalla omansa, joka on puolestaan vaikuttanut muuttajaan, uudella omansa, josta muuttaja pääsee osalliseksi. Henkilökohtaiset muistot, ihmissuhteet ja hyvän elämän mahdollisuudet muokkaavat kertojan suhdetta hänen elämänsä eri paikkoihin. Muistojen hyvä koti ei kuitenkaan välttämättä ole nykyisyydessä tai tulevaisuudessa hyvä koti.

Suhde menneeseen määräytyy nykyhetkestä käsin. Joku mietiskelee siirtolaisuudessa itsekseen asioita, toinen puhuu asioista muiden, saman kokeneiden kanssa, kolmas päätyy kirjoittamaan omaelämäkerran, muistelmat, romaanin tai kenties runoja. Australiansuomalaisista moni on päätenyt kirjoittamaan, tallentamaan ajatuksensa kenties jälkipolville. Australiansuomalaiset ovat olleet aktiivisia kirjoittajia – ja harrastaneet aktiivisesti myös teatteria, maalausta ja seuratoimintaa. Millaista sitten australiansuomalaisten kirjoittama kirjallisuus on?

Australiansuomalaista kirjallisuutta ei löytynyt Suomesta paljon, kun kiinnostuin asiasta vuonna 1998. Siirtolaisuusinstituutti oli saanut lahjoituksena esimerkiksi 1900-luvun alun merimiesten päiväkirjoja ja hankkinut teoksia ja käsikirjoituksia kokoelmiinsa jonkin verran, mutta oli syytä uskoa, että käsikirjoituksia tai teoksia olisi todellisuudessa enemmän. Tein kaksi tutkimusmatkaa Australiaan (vuosina 1999 ja 2001) ja löysin australiansuomalaista kirjallisuutta lisää. Tämänkin jälkeen kirjallisuutta on varmasti kätkeytynä australiansuomalaisten pöytälaatikoissa.

Suurin osa australiansuomalaisista teoksista on omaelämäkertoja tai päiväkirjoja, kuten Niilo Ojan *Koralliranta ja Spinifex* (1972), joka oli alkuaan päiväkirja, Olavi Erosen *Kuuromykkänä Australiassa* (1996), Voitto Pokelan *Jälkiä Australian sannassa* (1995), Oiva Hyytisen *Hallaperältä tropiikkiin & neljä kertaa maailman ympäri* (2001) tai Aira Bukkoksen *Lumpeenkukka ja naoris; päiväkirja onnen etsimisestä* (1949–1999) vuodelta 2005. Moni kirjoittaja palaa teksteissään lapsuuteen tai kotiseudulle. Esimerkiksi Erkki Saalasvuoren teokset *Vuoksenrannalta etelänristin alle* (1999) ja *Räisälän Sakkali; kylä Vuoksen sylissä* (2001) vievät lukijan Saalasvuoren lapsuuden Karjalaan.

Osa omaelämäkertoista ja muistelmista on käsikirjoituksia, muun muassa Esa Jaarolan ja Matti Penttilän omaelämäkerrat, ja esimerkiksi Olavi Erosella on pöytälaatikossaan useita käsikirjoituksia. Osa australiansuomalaisesta kaunokirjallisuudesta on julkaistu omakustanteena, kuten Erosen *Kuuromykkänä Australiassa* (1996) ja Hyytisen teokset. Kustantajan teokselleen on löytänyt vain pieni osa kirjoittajista. Esimerkiksi Niilo Ojan teoksen julkaisi Suomalainen Kulttuuriseura ja Voitto Pokelan teoksen kustansi SLEY-kirjat.

Australiansuomalaiset ovat kirjoittaneet myös fiktiivistä proosaa. Osa on julkaistu, osa pöytälaatikossa odottamassa mahdollista julkaisua. Esimerkiksi Kalle Hoipolta on ilmestynyt teos *Australian tähtien alla* (1970), Vieno Blomilta historialliset romaanit *Suvorovin tytär* (1973) ja *Sompavaaran valtiaat* (1977) ja Jaakko Tuoviselta sekä Annikki Ylöseltä useita

Australiansuomalaiset ovat olleet aktiivisia kirjoittajia. On syntynyt niin omaelämäkertoja, muistelmia, lyriikkaa kuin fiktiivistä proosaakin.

kustannettuja kirjoja/kirjasia. Käsikirjoituksia löytyy pöytälaatikosta muun muassa Kati Ojalalta, Tais-to Salmelalta ja Niilo Ojalta.

Lyriikan puolella australiansuomalaiset ovat myös olleet aktiivisia. Useita runokokoelmia on julkaistu, ja kymmenien runoilijoiden pöytälaatikosta löytyy omaa lyriikkaa. Kerttu Pekki on julkaissut omakustanteina useita kokoelmia, viimeisimpänä *Iltakellot; "Evening Bells"*; *Poems and poetic writings in Finnish* (2002). Raila Mantereelta ilmestyi esimerkiksi *Maisema viipyy minussa; the landscape lingers in me*-runokokoelma (2001), ja Eero Aukeelalta *Kanteleeni* (1989). Lyriikkaa ovat kirjoittaneet myös esimerkiksi Tuulikki Levin, Riitta Maijala, Keijo Paunasalo ja Margit Suva.

Australiansuomalaiset ovat kirjoittaneet ahkerasti myös lehtiin, *Suomi*-lehteen, jonka perusti merimieslähetykseuran pastori Kalervo Groundstroem jo vuonna 1926, ja *Finlandia Newsiin*, jonka perusti *Suomi*-lehdelle kilpailijaksi lehden entinen päätoimitaja Mikko Mäkineste vuonna 1977. *Finlandia News* lopetti ilmestymisensä vuonna 2004. Lehdet ovat julkaisseet paljon eri kirjoittajien tekstejä, esimerkiksi "uutisia" (tilannekatsauksia ym.) eri puolilta Australiaa, pakinoita, runoja, kolumneja, arvosteluja ja mielipidekirjoituksia. Monella kirjoittajalla on ollut oma palstansa, esimerkiksi Eila Karlssonilla Eila-tädin elementistä, Heimo Uotilalla Monitorin näkövinkkelistä ja Mirja-Liisa Tiaisella Länsiväylä. Moni kirjoittaja on julkaissut säännöllisesti jatkokertomuksia, kuten esimerkiksi Matti Penttilä, tai osallistunut aktiivisesti mielipidepalstan keskusteluihin, kuten Margit Suva.

Australiansuomalaisilla helluntaiherätyksen yhdysiteenä oli *Ristin Sanoma* -lehti, jota Sakari ja Helena Aho alkoivat julkaista joulukuussa 1961. Vuonna 1970 lehti vaihtoi nimensä *Australian Hyväksi Sanomaksi*. Se on myös saanut vankan lukija- ja kirjoittajajoukkonsa australiansuomalaisista; kirjoittajakaartiin ovat kuuluneet esimerkiksi Keijo Paunasalo, Heimo Uotila ja Liisa Pitkänen.

Australiansuomalainen kaunokirjallisuus on lähes kokonaan harrastajakirjoittajien kirjoittamaa, minkä vuoksi käytän nimitystä "kirjoittajat". Jonkin verran teoksia on julkaistu, suurin osa on omakustanteita. Osalla kirjoittajista käsikirjoitus on ollut tähän saakka pöytälaatikossa – osalla se on sitä vieläkin. Kun tutkimuksen kohteena on siirtolaiskirjallisuus, kirjallisuutta ei ole syytä arvottaa yleisin kriteerein. Esteet-

tinen arvo on toissijainen, kirjoittajien tavoitekin on yleensä toisaalla kuin ammattikirjoittajilla.

Australiansuomalainen kaunokirjallisuus on suurelta osin verrattain nuorta, 1990-luvulla syntyneitä teoksia on yllättävän monta. Siirtolaisuus Australiaan oli huipussaan vuosina 1959–1969, joten moni siirtolainen on aloittanut kirjoittamisensa suunnilleen samaan aikaan ja samassa vaiheessa siirtolaisuuttaan. Australiansuomalaisista kirjoittajista löytyy myös aiemmin kirjoittamisensa aloittaneita – ja osa kirjoittajistahan on tullut maahan jo ennen vilkkainta siirtolaisuuden kautta. Siirtolaisuus on luonut tärkeän kontekstin kirjoittamiselle. Yhteensä australiansuomalaisia on tällä hetkellä viimeisimmän väestölaskennan (2006) mukaan noin 8000.

Australiansuomalaiset kirjoittajat Roosin sukupolvijaottelun valossa

Roosin (1987, 51–52) mukaan sukupolvi liittyy kiinteästi elämänvaiheeseen. Sukupolvella Roos tarkoittaa sellaista ryhmää ihmisiä, joita yhdistävät tiettyjen elämänvaiheiden kokemukset ja joista tämän vuoksi voidaan puhua elämäkerrallisina yhteisinä. Roosin sukupolvi-jaottelu pohjautuu pitkälti varhaiseen keski-ikään, joka näyttää olevan kullekin sukupolvelle leimaa-antava vaihe.

Australiansuomalaisista kirjoittajista suurin osa (noin 43 %) kuuluu Roosin luokituksen mukaisesti ensimmäiseen, noin 1900–1920-luvulla syntyneeseen sukupolveen, sotien ja pulan sukupolveen, jolle on yhteistä köyhyys, epävarmuus, sairaudet, perheiden hajoaminen vanhempien kuoleman takia, koulun puuttuminen tai keskeytyminen, koulunkäynnin tuoma sosiaalisten eriarvoisuuksien tiedostaminen, työn teon aloittaminen varhaisessa iässä, jatkuva työnteke ja ponnistelu sekä sota-ajan puutteet ja kiusat. Keskeisiä elämää koskevia tapahtumia ovat tällä sukupolvella olleet kansalais-, talvi- ja jatkosota. Elämän aktiivisin vaihe on ollut näiden sotien välisenä aikana. Nämä elämänvaiheet näkyvät selkeästi esimerkiksi Niilo Ojan teoksessa *Koralliranta ja Spinifex* (1972), Johan Kustaa Nissilän käsikirjoituksessa *Isoisän muistelmia* (n.d.) ja Voitto Pokelan teoksessa *Jälkiä Australian sannassa* (1995). Sodanaikaisista tapahtumista ovat kirjoittaneet myös Kauko Tanninen, Jaakko Tuovinen, Oiva Hyytinen ja Keijo Paunasalo.

Roosin sukupolviluokituksen mukaan (1987) toinen sukupolvi, joka on syntynyt 1920-luvun puolivälin ja 1930-luvun lopun välisenä aikana, on ollut aktiivi-iässä sodan kestäessä tai heti sodan jälkeen. Tämä sukupolvi on nähnyt sodanjälkeisen jälleenrakennuksen ja vaurastumisen. Se on usein kokenut maaltamuuton ja kaupungistumisen. Perhe on ottanut velkaa ja hankkinut elintasoesineitä, väritelevision ja auton. Moni on muuttanut Ruotsiin paremman työn toivossa, osa liikkunut ympäri Suomea asunnon ja työpaikan jäljessä, jokunen on jäänyt työkyvyttömyyseläkkeelle. Jollakulla on kohtalona ollut alkoholisoituminen. Yleisimmin elämäkaari on kuitenkin ollut myönteinen: tyhjästä on hankittu perheelle hyvät puitteet.

Toisen sukupolven kirjoittajia on australiansuomalaisista kirjoittajista toiseksi eniten (noin 37 %). Tälle sukupolvelle tyypillisiä elämäkokemuksia löytyy runsaasti esimerkiksi Olavi Erosen käsikirjoituksista ja teoksesta *Kuuromykkänä Australiaan* (1996), Aira Bukkoksen teoksesta *Lumpeen kukka ja naoris* (2005), Hanna Marjatan (Kuutti) teoksesta *Onterin Margetta – Miniän elämää* (2002) sekä Eila Kainen teoksesta *Eräitä kohtaloita* (2002). Paremman työn perässä ulkomaille lähteminen on ollut tavallista. Väinö Parviainen kuvaa pettymykseksi kaksivuotista siirtolaisuuttaan 1970-luvun taitteessa Australiassa teoksessaan *Alla kuuman auringon; kertomuksia Australiasta* (1979). Lempi Vellamo Kähönen-Wilson taas aloitti siirtolaisuutensa Australiasta, mutta jatkoi sieltä Amerikkaan. Hän kuvaa vaiheitaan teoksissa *Tyttö maailmalla I* (1997) ja *Tyttö maailmalla II* (1998).

Alkoholisoitumista tai suhdetta alkoholiin kuvataan monissa tämän sukupolven kirjoittajien teoksissa. Sitä kuvaavat Erosen, Kuutin ja Kainen lisäksi etenkin Bukkos ja Annikki Ylönen, jonka teoksissa/kirjasissa toistuvat samat teemat: moraalinen rappio ja rakkauden ja pahuuden iankaikkinen piirileikki.

Kolmas sukupolvi, suuren murroksen sukupolvi, on Roosin luokituksen (1987) mukaan syntynyt sodan aikana tai sen jälkeen 1940-luvulla. Se on kokenut aktiivisimman vaiheensa 1960-luvun loppupuolen murroksen molemmin puolin, ja sen lapsuuden kokemukset ovat erilaiset kuin edellisillä sukupolvilla. Lapsuus oli kolmannella sukupolvella kehityksen ja optimismin aikaa, maaseutu kehittyi ja kukoisti, ja aineellisen hyvinvoinnin merkit ilmaantuivat myös tavallisen kansan keskuuteen. Kodinkoneet, televisio ja auto yleistyivät. Yhteisiä kokemuksia olivat maaltamuut-

to, koulunkäynnin pidentyminen, ammattikoulutuksen korostuminen, asuntosäästäminen, työttömyys ja lasten päivähoito-ongelmat. Tämän sukupolven elämästä puuttuivat katastrofit, puute ja sodan kokemukset. Kolmannen ja toisen sukupolven välinen ero on huomattavasti jyrkempi kuin ensimmäisen ja toisen sukupolven välinen ero.

Kolmannen sukupolven edustajia kirjoittajista on noin 15 %. Sukupolvelle tyypillisiä kokemuksia löytyy esimerkiksi Seppo Jokisen, Kati Ojalan, Matti Penttilän ja Taisto Salmelan käsikirjoituksista. Kolmas sukupolvi ei Roosin luokituksessa eroa neljännestä sukupolvesta suuresti. Eroja löytyy lähinnä suhteessa koulutukseen, lapsuusajan kasvuympäristöön ja asuinympäristöön. Eroa on myös eri sukupolvien suhtautumisessa työhön, koulutukseen ja ihmissuhteisiin. Australiansuomalaisista kirjoittajista neljättä sukupolvea edustaa vain muutama kirjoittaja (4), joista kolme on lähinnä lyyrikoita. Merkille pantavaa on tämän sukupolven kirjoittajien koulutustausta verrattuna edellisiin kirjoittajiin.

Australiansuomalaiset kirjoittajat sukupuolen, syntymäläänin ja ammatin mukaan jaoteltuna

Australiansuomalaisista kirjoittajista on miehiä niukka enemmistö (51). Naisten lukumäärään (45) verrattuna ero ei kuitenkaan ole ratkaiseva. Eroa sen sijaan löytyy, kun tarkastellaan kirjoittajien sukupuolta Roosin luokituksen eri sukupolvien kohdalla. Ensimmäisen sukupolven kirjoittajista miehiä on luonnollisesti enemmistö (27/41), koska miesten siirtolaisuus Australiaan oli huomattavasti suurempaa 1900-luvun alussa kuin naisten (Koivukangas 1998). Suuri osa ensimmäisen polven naiskirjoittajista tuli Australiaan yhdessä miehensä ja perheensä kanssa, esimerkiksi Vieno Kemppainen, Lempi Valtonen, Hilikka Sipari ja Anna Asujamaa. Katri Hoipo syntyi Australiassa, Inghamissa vuonna 1905, ja Lohtajalla vuonna 1917 syntynyt Martta Vitale muutti vanhempineen Australiaan 6-vuotiaana. Anna-Liisa Koistinen (1918–1991) taas oli ”lentomorsian”. Hän vastasi Eino Koistisen kirjeenvaihtoilmoitukseen ja lensi Australiaan Newcastleen, jossa avioitui Koistisen kanssa (Lehto 2002). Leskeksi jääneen Kerttu Pekin taas toi Australiaan vuonna 1969 ”Jumalalta tullut kehotus lähteä matkaan” (Pekki 2001.)

Toisen sukupolven kirjoittajista miehiä ja naisia on saman verran (18/36). Tämän sukupolven naiset ovat yleensä tulleet Australiaan yhdessä perheensä kanssa, samoin kuin valtaosa muidenkin sukupolvien naisista. Toisen sukupolven miehistä miltei jokainen on myös tullut Australiaan yhdessä vaimonsa ja perheensä kanssa. Kolmannen sukupolven kohdalla ero nais- ja mieskirjoittajien määrässä alkaa näkyä: naiskirjoittajat muodostavat jo enemmistön kirjoittajista (9/15). Neljännen sukupolven kirjoittajat ovat kaikki naisia (4). He ovat muuttaneet suhteellisen myöhään Australiaan, yleensä 1980-luvulla.

Syntymäläänin mukaan jaoteltuna australiansuomalaisista kirjoittajista suurin osa (26 %) on Länsi-Suomen läänistä. Pohjanmaalla syntyneitä on ryhmässä eniten. Seuraavina tulevat tasaväkinä Itä-Suomen lääni (17 %) ja Etelä-Suomen lääni 16 %) sekä rajantakaiset alueet, Karjala ja Petsamo (15 %). Itä-Suomen läänissä suurin osa kirjoittajista on Pohjois-Karjalan tai Pohjois-Savon alueilta. Etelä-Suomessa syntyneistä suurimmalla osalla kirjoittajista syntymäpaikkana on Uusimaa ja siellä Helsinki. Asukaslukuun nähden Etelä-Suomen läänissä syntyneitä kirjoittajia on melko vähän. Toisaalta moni siirtolaisista on muuttanut ensin synnyinseudultaan Etelä-Suomeen yleensä työn perässä ja sieltä lähtenyt siirtolaiseksi Australiaan.

Rajantakaisia karjalaisia on australiansuomalaisissa kirjoittajissa yllättävän paljon (15 %). Kotiseutunsa pakon edessä jättäneet ovat olleet valmiimpia muuttamaan uudestaan ja lähtemään siirtolaiseksi kuin väestö keskimäärin. Nämä ”moninkertaiset siirtolaiset”, kuten esimerkiksi Rauni Waris ja Mirjami Harjuniemi, kirjoittavat usein kotiseudustaan ja muistelevat elämää siellä. Kärjekkäämpiäkin kannanottoja Karjalan omistussuhteista ja palauttamisen mahdollisuuksista löytyy esimerkiksi Aira Bukkoksen vuonna 2005 julkaistusta teoksesta *Lumpeenkukka ja naoris – Päiväkirja onnen etsimisestä* (1949–1999) ja erityisesti Erkki Saalasvuoren teoksista.

Oulun ja Lapin lääneissä syntyneitä ei australiansuomalaisissa kirjoittajissa ole merkittävästi. Muilla alueilla syntyneistä yhtä lukuun ottamatta kaikki kirjoittajat ovat syntyneet Australiassa. Johan Kustaa Nissilä syntyi Michiganissa Yhdysvalloissa vuonna 1890, mutta muutti jo kuuden viikon vanhana Suomeen.

Australiansuomalaisista kirjoittajista suurin osa on toiminut rakennusosalalla, kirvesmiehenä tai työmiehe-

nä. Miesten ammateista yleisimpiä on myös farmarin ammatti. Suomessa maanviljelijänä toimineet ovat usein alkaneet viljellä Australiassa esimerkiksi hedelmäpuita, perustaneet oman hedelmäfarmin, kuten esimerkiksi Hoipon veljekset ja Oiva Hyytinen. Naisilla yleisin yhdistelmä ammateissa on kotirouva/tehdastyöntekijä. Kielitaidottomina naiset ovat keskittyneet usein lastenkasvatukseen kotona tai menneet töihin tehtaaseen. Jonkin verran naisia on ollut myös ravintola- tai sosiaali- ja terveysalalla työssä.

Australiansuomalaisilla kirjoittajilla on yleisimmin kouluasteen ammatillinen koulutus takanaan. Kuitenkin heidän joukostaan löytyy 10 % korkeakoulutasoisen koulutuksen saaneita. Heidän joukossaan on peräti neljä pappiskoulutuksen saanutta (yksi Suomessa, kolme Australiassa kouluttautunutta), psykologi, tulkki, freelancer-toimittaja ja pari opetusalan ammattilaista. Tuotteliaimpia kirjoittajia ovat kuitenkin olleet alemman koulutuksen saaneet, esimerkiksi Australiassa ompelijan töitä tehnyt Annikki Ylönen, teurastajan ammatin Suomessa itselleen hankkinut, mutta rakennusalan töitä Australiassa pääosin tehnyt Olavi Eronen ja farmarina/kirvesmiehenä elantonsa hankkinut Jaakko Tuovinen.

Miksi australiansuomalainen kirjoittaa ja kenelle?

Australiansuomalaiset kirjoittajat saivat vastatakseen 12-sivuisen kyselylomakkeen, jossa kysyttiin henkilöhistorian lisäksi muun muassa heidän tekstiensä syntyprosessista ja kirjoittamisesta. Kyselylomakkeita palautui noin 60, mikä on hyvä tulos, kun otetaan huomioon, että osaa kirjoittajista, esimerkiksi 1900-luvun alun päiväkirjoja kirjoittaneista merimiehistä, on mahdotonta tavoittaa enää. Muutama kyselylomakkeeseen sain tiedot edesmenneen perheeltä tai lähipiiristä. Silloin kaikkiin kysymyksiin ei luonnollisestikaan voinut saada luotettavaa vastausta – ja osa kyselylomakkeen kohdista jätettiin tyhjiksi. Yksi kirjoittamisen kannalta keskeinen kysymys kyselylomakkeessa oli, miksi kirjoittaja on aloittanut kirjoittamisen.

Australiansuomalaisista kirjoittajista suuri osa nostaa kyselylomakkeessaan merkittäväksi taustaksi omalle kirjoittamiselleen koulun aineiden kirjoituksen, joka tuotti tyydytystä lapsena. Suomalainen kou-

lulaitos on ilmeisesti kylvänyt hyvän siemenen kirjoitusharrastukselle. Monet kirjoittajat ovat jatkaneet koulun jälkeen kirjeiden kirjoittamisella. Esimerkiksi sota-aikana kirjeenvaihto kotoa sodan keskelle ja rintamalta kotiin on ollut aktiivista. Toisaalta osa kirjoittajista toteaa, että omalle kirjoittamiselle ei ole taustaa. Se vain alkoi. Suuri osa kirjoittajista (25 %) perustelee kirjoittamista sillä, että kirjoittaminen on mieluista; lempiharrastuksenaan sitä on pitänyt 15 % kirjoittajista. Kaksi kirjoittajaa (4 %) pitää kirjoittamista kutsumuksena, kahdelle se on saatu siunaus tai lahja.

Kirjoittajista joka viides (18 %) kokee kirjoittamisen henkiseksi ”pakoksi”; kirjoittaminen purkaa paineita. Lisäksi moni kirjoittajista (10 %) toteaa, että kirjoittaminen kirkastaa ajatukset, se on itsetutkiskelua. Suorastaan terapiaa tai ”manna sielulle” se on neljälle kirjoittajalle (7 %). Joka neljäs kirjoittaja (23 %) toteaa, että kirjoittaa yksinkertaisesti siksi, että on ollut sanomista tai on halunnut tuoda mielipiteensä julki. Ajanvietteeksi tai yksinäisyyttä poistamaan kirjoittamista käyttää viidesosa (18 %) kirjoittajista. Kirjoittamiselle on ollut myös praktinen motiivi: on pyydetty kirjoittamaan kronikka johonkin juhlatilaisuuteen tai haluttu tehdä ystävälle lahjaksi (12 %). Yksittäisiä motiiveja ovat myös olleet halu jakaa jumalan sanaa ja tarkoitus elättää itsensä kirjoittamalla. Pari kirjoittajaa (4 %) on pohtinut syytä kirjoittamiselleen, mutta ei ole sitä löytänyt.

Kenelle sitten kirjoitetaan? Suurin osa australiansuomalaisista kirjoittajista kertoo kirjoittavansa ”lukijoille” (25 %). Osa pystyy yksilöimään, että kohderyhmänä on ollut esimerkiksi tietyn lehden lukijakunta, mutta osa runojen, elämäkertojen tai romaanien kirjoittajista ei pysty yksilöimään lukijakuntaa sen tarkemmin. Suurin osa ei edes mieti, kirjoittavatko he australiansuomalaisille vai onko kohderyhmänä Suomessa oleva lukijakunta. Australiansuomalaisethan eivät suuresti ole lukeneet toinen toistensa tekstejä/teoksia muuten kuin lehtien kautta. Esimerkiksi omakustanteisista teoksista menekki on ollut hyvin pientä; moni kirjoittaja on kokenut sen karvaasti maksaessaan korkeita painokuluja lähes olemattomasta myynnistä.

Australiansuomalaiset kirjoittavat tekstejään pitkälti ystävilleen (18 %) tai perheelleen (10 %). Osa näistä on ns. kronikoita tai omaelämäkertoja. Osa kertoo kyselyssä kirjoittavansa perheen tai suvun historiasta lähinnä jälkipolville (7 %). Moni kirjoittaja sanoo kirjoittavansa lähinnä itselleen (13 %) – ilmeisesti te-

rapiatarkoituksessa tai pöytälaatikkoon. Osa kirjoittajista (8 %) ei tiedä tekstiensä kohdetta tai ei kirjoita erityisesti kenellekään. Pari kirjoittajaa (4 %) tähtää tekstiensä julkaisemiseen ja kirjoittaa ”kustantamolle”.

Australiansuomalainen kirjoittaja kirjoittaa omien sanojensa mukaan pitkälti samasta syystä kuin harrastajakirjoittajat yleensä kirjoittavat: kirjoittaminen on mukava harrastus, hyvää ajanvietettä. Suuri osa kuitenkin käyttää kirjoittamista paineen purkamiseen tai itsetutkiskeluun ja kokee kirjoittamisen olevan itselleen jopa terapeuttisesti tärkeää. Tähän todennäköisesti vaikuttaa siirtolaisuuden konteksti ja sen mukanaan tuomat paineet. Menneisyyden ja tulevaisuuden solmukohdissa maahanmuuttaja neuvottelee kodin ja kuulumisen mahdollisuuksista. Ihmisen suhde elettyyn muuttuu, suhde lapsuudenkokemuksiin, jätettyyn/menetettyyn kotiseutuun muuttuu ja käsitys itsestä syntyy vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Suhde menneeseen määrittellään nykyhetkestä käsin uudelleen. Menneisyyden ja tulevaisuuden solmukohdassa siirtolainen on kulttuuristen kohtaamisten määrittämä rajamaan kansalainen (Tsing 1993).

Kirjoittajien kirjalliset mallit tai ihanteet

Kyselylomakkeessa kysyttiin australiansuomalaisten kirjallisista malleista tai ihanteista. Vastauksissa korostuivat luonnollisesti suomenaikaiset kirjailijat, ns. klassikot, mutta jonkin verran luettiin myös ulkomaisista kirjallisuutta. Eniten kirjallisina malleina tai ihanteina pidettiin Kalle Päätaloa (20 %) ja Laila Hieta miestä (18 %), mutta miltei yhtä moni (15 %) vastasi, että hänellä ei ole ollenkaan kirjallisia ihanteita. Useimmiten vastaaja lisäsi, että on lukenut ylipäänsä hyvin vähän. Klassikoista Kivi mainittiin useimmiten (12 %), Aholla, Linnalla ja Waltarilla oli myös lukijoita (8 %). Useat kirjoittajat (17 %) luettelivat ns. uskonnollisia kirjoittajia ja teoksia – Raamattua piti ihanteenaan kaksi kirjoittajaa (4 %). Ulkomaisista teoksista venäläiset klassikot, esimerkiksi Tolstoi, Dostojevski ja Solzenitsyn, mainittiin useimmin (10 %). Myös australialaisen McCulloughin tuotantoa olivat jotkut lukeneet (7 %). Steinbeck, Hesse ja Hemingway olivat nekin muutamien kirjoittajien ihanteina. Yksittäisiä mainintoja saivat esimerkiksi toimittajalegenda Veikko Ennala, pakinoitsija Jammu (Erkki Kanerva) ja Sylvi Kekkonen.

Australiansuomalaisten kirjoittajien kirjallisina malleina ja ihanteina ovat pitkälti olleet suomalaiset klassikot. Niitä on luettu ennen Suomesta muuttoja, mutta myös Australiassa Suomi-seurojen kirjastoissa ne ovat olleet kysyttyä kirjallisuutta. Suomi-nostalgiassa on mukava nostattaa hyvän suomalaisen teoksen kanssa. Toisaalta uudempaa suomalaista kirjallisuutta ei ole välttämättä edes saanut mistään luettavaksi. Kyselylomakkeiden vastausten perusteella osa kirjoittajista lukee vain ns. uskonnollista kirjallisuutta, ja pitkälti kirjoittaa itsekin samaa. Puutteellisen kielitaidon vuoksi osa kirjoittajista lukee vain suomenkielistä kirjallisuutta, mutta ne harvat englannin kieltä hyvin taitavat ilmoittavat lukevansa jonkin verran myös australialaista kaunokirjallisuutta.

Australiansuomalaisen kirjoittajan sanoma lukijalle

Australiansuomalaiset kirjoittajat puhuvat kukin omalla suullaan ja moniäänisesti, mutta kuorosta on löydettävissä tietyt perusäänet - ja perussanommat, joita lukijoille oman tekstin kautta halutaan välittää. Yleisin sanoma liittyy Jumalan sanaan, uskoon ja pelastukseen (20 %). Osa kirjoittajista korostaa kertovansa tositilanteista lukijalle (8 %), kertovansa kirjoituksiinsa totuuden (7 %; ei-uskonnollisessa merkityksessä). Australiansuomalaiset kirjoittajat korostavat teksteissään faktaa – fiktiota arvostaa hyvin harva. Kirjoittajat korostavat omaa totuuttaan kirjoituksiinsa; samasta asiasta kuitenkin on olemassa monia totuuksia, mitä kirjoittajat eivät tunnu hyväksyvän. Monissa kohdin häivähtää työväenkirjallisuudessa tyypillinen tapa katsoa asioita hyvin luokkatietoisesti tai tietyistä lähtökohdista käsin.

Osa kirjoittajista haluaa yksinkertaisesti jakaa tietoa jälkipolville (8 %) esimerkiksi sota-ajan tapahtumista, osa taas antaa elämän opetusta siirtolaiselle (5 %). Pari kirjoittajaa (4 %) katsoo, että lukijan työ on etsiä sanoma kirjoituksista, ”ottaa mitä ottaa”. Osa kirjoittajista pitää lukijan viihdyttämistä ja huumoria tärkeänä (8 %). Monille kirjoittajista kirjoitusten ”sanoma” lukijalle oli tuntematon käsite tai sitä ei pidetty tärkeänä. Tämä on tietysti luonnollista, koska osa kirjoittajista ei edes kokenut kirjoittavansa muille kuin itselleen – usein terapiatarkoituksessa. Mutta myös muilla kirjoittajilla oli vaikeuksia nähdä oman tekstinsä pinnan alle,

tekstin teemaan ja sanomaan lukijalle. Tämä selittyy pitkälti kirjoittajien vähäisellä koulutuksella ja kokemattomuudella analysoida omaa tekstiään.

Kyselylomakkeessa pyydettiin kirjoittajia myös luonnehtimaan omaa kirjoittamistaan. Moni kirjoittaja luonnehti perisuomalaiseen, vaatimattomaan tapaan kirjoittamistaan:

- *Olen vain raapustelija, en kirjoittaja*
- *Joku ei näyttäisi tuollaisia kyhäelmiä kenellekään...*
- *En tunne olevani kirjailija vaan ihan tavallinen perheen äiti, mummu kymmenelle ja iso mummu*

Joukosta löytyy myös ironiaa ja analyttisempää luonnehdintaa:

- *Harrastelijakirjoittaja – valitettavasti sitä tasoa, että minunlaisiani kirjoittajia tarvitaan vähintään 13 ennen kuin tusina tulee täyteen... Kielenkäyttö vanhanaikaista, sillä tasolla kuin se oli Suomesta lähtiessä (ainakin omasta mielestäni) 1960-luvun toisella puoliskolla, tavallaan itsensä toistamista, samanlaisten sanakuvioitten käyttöä*

Moni kirjoittaja toi luonnehdinnoissaankin esille pyrkimyksensä totuuteen:

- *En ole haave- enkä unelmakirjoittaja, aivan puhdasverinen tosikko*
- *Totuudenmukaisuus on tällä hetkellä tärkeää minulle. Opiskeluaikoina ja työelämässä jouduin aina kirjoittamaan ”mitä tahdottiin kuulla”, ja poliittinen korrektiluus, diplomaattisuus ja yritys selittää asiat ”parhain päin” alkoi tympäistä*

Uskonnon merkitystä omaan kirjoittamiseen luonnehdittiin esimerkiksi seuraavasti:

- *Minulle on tärkein asia saada tuntea omassatunnossani, että Jumala hyväksyy kirjoitukseni*

Vaatimattomuudelle löytyy onneksi vastapainoa. Vastajissa oli omasta ”tuotannostaan” ylpeitä kirjoittajia ja myönteisiä, arvostavia luonnehdintoja omasta kirjoittamisesta:

- *Sanovat, että olen muka [!] syntynyt kirjaliaksi [sic!]*
- *Yhdellä sanalla... HYVÄ. Jo vuosikymmeniä minulla on ollut kirjoitustyyli joka vie minut yli kustannuskynnyksen, eli kaikki julkaistaan mitä kirjoitan. Kuulostaa mahtipontiselta, mutta näin on.*

Lopuksi

Koivukankaan (1975: 58–75) tutkimuksissa yleisimmiksi Australiaan muuton syiksi paljastuivat tärkeysjärjestyksessä taloudelliset syyt, työttömyys ja seikkailunhalu. Australiansuomalaisten kirjoittajien merkittävimpänä motiivina Australiaan muutolle on ollut seikkailunhalu (31 %). Miltei yhtä tärkeä motiivi ovat olleet taloudelliset syyt (28 %). Myös terveydelliset syyt ovat olleet monelle kimmoke siirtolaiseksi lähtemiseen (11 %). Neljänneksi yleisin syy on ollut ”uuden elämän aloittaminen” (7 %). Siirtolaisuus on ollut monelle niin ratkaiseva käänne elämässä, että elämää on pitänyt pohtia todenteolla – ja moni on tehnyt sen kirjoittamalla. Suomesta muuton syyt ovat voineet olla moninaiset. Siirtolaisidentiteetin tutkimuksissa identiteettimuuttujilla, kuten esimerkiksi yksilöllisillä muutkokemuksilla, muuton todellisilla tai kuvitelluilla syillä, kulttuurishokin laadulla, määrällä, suunnalla ja vaiheilla, oman paikan löytymisellä ja persoonallisuudesta johtuvilla tekijöillä on oma merkityksensä siinä, miten siirtolainen identifioi itsensä (Furnham & Bochner 1986), miten löytää ”kotinsa”. Ihminen on määritelty tarinankertojaeläimeksi, jolla on kyky ja mahdollisuus kertoa oma tarinansa, muodostaa itseymmärrystään ja elämäänsä kertomalla (MacIntyre 1985, 216–222). Harrastajakirjoittajilla kertomus usein ankuroituu läheisesti elämään (Ricoeur 1991). Mutta ihmisellä ei ole yhtä ainoaa, aitoa tai oikeaa tarinaa itsestään, vaan tarina kerrotaan aina jossakin tilanteessa ja hetkessä ja jossakin muodossa jollekin yleisölle.

Siirtolaisuus kontekstina on motivoinut australiansuomalaisia kirjoittamaan. Heidän elämäkerroksaan lähtömaan ja uuden asuinmaan välinen dynaaminen, toisiinsa kietoutuva suhde näkyy hyvin: nykyisyyttä tuotetaan menneeseen ja tulevaan katsomisen solmukohdassa (Huttunen 2002, 345). Useissa omaelämäkerroissa, kertomuksissa, runoissa ja pakinoissa avautuu itserefleksiivinen tila: kirjoittaja selvittää asioita paitsi lukijoilleen myös itselleen. Voisi olettaa, että kirjoittaja kävisi läpi prosessin heti muuttonsa jälkeen, kirjoittaisi tuoreeltaan omasta kotoutumisestaan ja siirtolaisena olemisen ongelmistaan, mutta kotoutumisen prosessi on pitkä, useimmille kirjoittajille eliniän mittainen. Ja ”kirjoittaminen on hyvää hoptapulveria henkiseen päänsärkyyn”!

Tutkimusaineisto

Australiansuomalainen kirjallisuus ja kyselylomakkeet kirjoittajille (noin 60).

Kirjallisuus

- Furnham, A. & Bochner, S. Culture Shock; Psychological reactions to unfamiliar environments. London: Methuen. 1986.
- Hannula, M. Suomi, suomalaisuus, olla suomalainen. Helsinki: Like. 1997.
- Huttunen, L. Kotona, maanpaossa, matkalla; kodin merkitykset maahanmuuttajien omaelämäkerroissa. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 861. Helsinki: Hakapaino Oy. 2002.
- Koivukangas, O. Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Siirtolaisuustutkimuksia A1. Kokkola: Siirtolaisuusinstituutti. 1975.
- Koivukangas, O. Kaukomaiden kaipuu; suomalaiset Afrikassa, Australiassa, Uudessa-Seelannissa ja Latalalaisessa Amerikassa. Suomalaisen siirtolaisuuden historia 4. Siirtolaisuusinstituutti. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. 1998.
- MacIntyre, A. After Virtue; A Study in Moral Theory. London: Duckworth. 1985.
- Ricoeur, P. Narrative Identity. Teoksessa On Paul Ricoeur; Narrative and Interpretation. Toim. David Wood. London: Routledge. 1991.
- Roos, J. P. Suomalainen elämä; tutkimus tavallisten suomalaisten elämäkerroista. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 454. Helsinki: SKS. 1987.
- Roos, J. P. Kuinka hullusti elämä on meitä heitellyt – suomalaisen miehen elämän kurjuuden pohdiskelua. Teoksessa Miehen elämää; kirjoituksia miesten omaelämäkerroista. Toim. J. P. Roos & Eeva Peltonen. Helsinki: SKS. 1994.
- Tsing, A. L. In the Realm of the Diamond Queen; Marginality in an out-of-the-way place. Princeton: Princeton University Press. 1993.
- Vilkko, A. Omaelämäkerta kohtaamispaikkana; naisen elämän kerronta ja luenta. Helsinki: SKS. 1997.

On Assimilation and Language Use among Finnish Immigrants

Minna K. Laurikkala

Nearly a century ago, Park and Burgess (1921:735) defined “assimilation” as “a process of interpenetration and fusion in which persons and groups acquire the memories, sentiments, and attitudes of other persons or groups, and, by sharing their experience and history, are incorporated with them in a common cultural life.” In subsequent definitions, Park (1930) argued that an immigrant could be considered assimilated in the United States when s(he) could participate in the common life without encountering prejudice enabled by the immigrant learning the language and the social rituals of the new country. The purpose of this paper is to examine the role of language in the assimilation experiences and ethnic culture maintenance among Finnish immigrants living in Florida.

The first Finns arrived to the United States in the beginning of the 17th century (The Genealogical Society of Finland 2005). The greatest period of immigration took place 1899–1913, but the rates of immigrants began decreasing when the quota laws were established in the 1920s (The Genealogical Society of Finland 2005). Historically, the primary reasons for immigration were purely economic (Heikkilä and Uschanov 2004; Korkiasaari 1989). Most Finns settled in the northeastern states of New York and Massachusetts, and the Midwestern states of Michigan and Minnesota. Very few Finns settled in the south, for example, in 1930 there were only 333 Finns in Florida (The Genealogical Society of Finland 2005). After

---

The author wishes to thank the interviewees for sharing their immigrant experiences and Drs. Tracy Dietz, Jana Jasinski, and Jay Corzine for their guidance during the research and writing of this article. The article is based on the author's Master's Thesis examining ethnic culture maintenance and ethnic identity among Finnish immigrants. An earlier version of this paper was presented at the University of Central Florida's Graduate Research Fair in 2007. The author is a Doctoral Candidate in the Department of Sociology at the University of Central Florida.

1945, however, Florida began attracting Finnish retirees who established a prosperous ethnic community in the Lake Worth-Lantana area (Kivisto 1989) – also the setting for this study.

On Language

Decades ago, Kolehmainen (1937) concluded that Finnish immigrants prefer communicating in their native tongue and only speak in English when necessary. Kolehmainen noted that English taking prominence over Finnish occurs among the second-generation immigrants. Consistently, the suggested span for assimilation has been two generations (Archdeacon 1985). Congruent with Kolehmainen's notion of retreating Finnish, Stoller's (1996) examination of language use among second- and third generation immigrants indicated that Finnish language was not a part of everyday life for a majority of the respondents. Similarly, Sintonen (1993) examined the development of English proficiency among Canadian Finns and the immigrant's motivations to use it. The results indicate that, in the beginning, the immigrants had little motivation to use English and that their ability to use English developed only to a moderate level. Kivisto (1989) has pointed out that, compared to many other groups, it is plausible that Finnish language declines slower in the American society, perhaps due to the fact that many Finns may encounter difficulties in learning English because Finnish is not an Indo-European language. Kivisto (1989) also notes that the importance of public school experiences enabling the subsequent generations to become proficient in English.

The Present Study

This study builds upon existing research of Finns in America, including Stoller's (1996) examination of

ethnic identity among Finnish-Americans and Korhonen and Roinila's (2005) research on Finnish North Americans. These studies have, however, mainly focused on second- and third generation Finns. The purpose of this study is to focus on the immigrant generation to gain a better understanding about assimilation and ethnic culture maintenance.

Methodology

Since the purpose of qualitative methods is not to generalize from a large, representative sample to the population, but to obtain in-depth knowledge from a smaller group of people (Ambert, Adler, Adler, and Detzner 1995), qualitative methods were chosen for the present study. Qualitative methods also allow probing, which would not be possible if quantitative methods, such as questionnaires, would be used.

Procedure

The study took place at an assisted living facility located in south Florida in September 2005. Ten people (eight women and two men) volunteered to participate. Seven of the interviewees were Finns who had immigrated to the United States themselves, and three were children of Finnish immigrants. All interviews were conducted at the facility, on weekdays, and the times for the interviews ranged from about 45 minutes to three hours.

The design of the interview was semi-structured so that the respondents could address issues they felt were important to them personally, but guiding questions were asked if needed to gain more information regarding language use and ethnic culture maintenance. Examples of the probing questions include: "Were you able to speak English when you first arrived in the United States?" "How did you learn English?" "How well would you say that you can speak English?" "How important was it for you to learn English?" and "Today, what is your language preference in your daily life?"

Results

Of the ten interviewees, seven were immigrants (six females, one male) called Emma, Ester, Hilda, Lyy-

dia, Raakel, Viola, and Otto, and three were children of immigrants (two females, one male) called Anna, Vilma, and Elias. All of the interviewees' names have been changed to protect their identity. In the following discussion, the children of immigrants will be referred to as first generation Finns. The ages ranged from 81 to 94 years. One immigrant had arrived in the United States in the late 1920s and the remaining between 1950 and 1961. The interviewees' educational attainment ranged from some *kansakoulu* [the common school, which consisted of six years of schooling] to some college. All had worked in the paid labor force, and all of the respondents had been married, all to Finns or to first generation Finns.

Overall, the decision to immigrate was influenced by a desire to obtain a better life here. Majority had left Finland after World War II, in the 1950's. During that period, times were tough in Finland, as evident from the stories of the immigrants. Many described how there was an immense need for housing, and the fear of future war with Russia was also in people's minds. Immigration was also easier for many because they already knew people who had immigrated. Many of the interviewees described how they had relatives or friends of the family to visit them from America and how the visitors begin talking them into immigrating. Similarly, the first generation Finns indicated that their parents immigrated for a better way of life, and in one case it meant getting more education here. All immigrated to areas that were populated by Finns already. The majority of the interviewees relocated to Florida during the 1960's and 1970's.

Language Use

Discussions with the immigrants revealed that for this cohort and group of immigrants, language barriers restricted their lives in the United States. Of the seven immigrants, only two stated that they knew a little bit of English before immigration, and the remaining five did not know any English at all. When asked if they ever learned English, the majority stated that they had learned enough to get by in everyday situations. Some said they learned English from television and newspapers. Two mentioned going to night school to learn English when it came time to apply for their citizenship papers. When asked if it was important to

learn the language, many immigrants indicated that it was important to learn English, but also admitted not knowing English very well – just enough to manage in everyday situations. Some felt that “no “[because you can speak Finnish to Finns], but by the same token admitted that it makes life harder at times if you do not know the language, as Raakel put it: ”because you don’t know, don’t understand.”

When asked whether they preferred Finnish or English in everyday life, four of the seven immigrants stated that they prefer Finnish. Two admitted forgetting English altogether. Three stated that they could speak either one of the languages, depending on the situation. Ester explained: ”Well, you can only manage with Finnish among Finns and compared to others, the groups of Finns is so small... And it is a tough thing for Finns”, thereby reflecting on how language might act as a restricting force in the immigrants’ lives.

When it came to language use, there was a clear difference between the immigrants and the first generation Finns. All three first generation Finns stated that Finnish was their home language when they were growing up. Vilma and Elias learned English when they went to first grade and Anna learned English when her older sister went to school. Today all three prefer English as their daily language, even though one of them told me that her language preference also depends on the people. As Anna explains: “some can’t speak English, so I speak Finnish with them. Most of them can speak a little bit but they are afraid of making mistake. So I use both languages. But the language in this home is English.” Learning English was seen as very important by Elias who commented: “...You can’t manage here in the America unless you learn English. No, not at all.”

All immigrants had lived in predominantly Finnish areas throughout their lives in the United States. This was also the case for the first generation Finns when they were growing up. When the first generation Finns were asked the question “When you were younger, did you live in areas that had a lot of Finns?” Anna exclaimed: “Oh, yes, our church was completely Finns. Our high school was all Finnish people. Our basketball team was completely Finnish and when they had basketball games, the boys would call their signals in Finnish so the other teams could not...did not know what there were talking about.”

In addition, all immigrants worked in places that had other Finns as well, thereby learning the language

was not necessarily required. For example, the entrepreneur explained how he knew a lot of Finnish people and how that population became his clientele. Therefore, even in order to run a business, it was not necessary to speak perfect English. In addition, the types of jobs that the immigrants held did not require mastery of English. One of the immigrants explained her experiences as a housekeeper, how her boss said she did not have to know English because “she did her job one hundred percent.”

Future Generations and Language

As parents and grandparents, immigrants hold an important role in helping to transmit language to future generations. All five immigrants with children affirmed that their children knew Finnish. One interviewee admitted that while all of her three children can speak Finnish, only her daughter knows how to write it, too. When inquired about their grandchildren’s language use, the role of grandparents as language teachers emerged. Otto stated: “No, they don’t [know Finnish]. They don’t know anything about Finnish language, because they are already adults and have their own lives. We are not in contact with them so much that I could have taught them because they have lived so far away.” Vilma also stated how her son was able to speak it very well and he even went to summer school to learn the culture but “when they went to school...and when my parents died, he lost a lot of it. But he can get along.”

Nevertheless, a desire to transmit Finnish language emerged. For example, Viola, an immigrant, talked about how she wanted to find old-fashioned Finnish ABC-books so that she could give a copy for her grandchildren; for them to learn the Finnish alphabet and how to pronounce the letters. Unable to find one, she accordingly said that her grandchildren are not proficient in Finnish today. Consistent with existing research, the responses in this study confirm how fast English takes prominence over Finnish, but also demonstrate how grandparents hold an important role in transmitting the ancestral language. However, English taking prominence might be, in part, simply due to geographic distances and grandparents passing away, and not due to subsequent generation’s lack of aspiration to learn Finnish.

Immigrants' Views of the Future of Finnish Culture in America

Transmission of culture was also brought up during the interviews. The consensus was that teaching children Finnish is consequential in passing along the culture. However, a few shared a view that the younger generations are becoming more and more Americanized. As Viola explained "The younger generation is becoming more Americanized; they don't want to learn Finnish" and another one believed that both aspects, passing along the Finnish culture and learning about the American culture, are important. Two talked about the importance of various clubs and organizations in helping to maintain the culture, however, Otto felt that is harder and harder to get the younger generations to participate. Furthermore, he talked about how "in Finland, people become familiar with English [in schools] and they learn it for the most part, so that has disseminated the dense life together [in ethnic communities]." Similarly, Vilma noted that when she first arrived to Florida in 1977, "Finns were very active, in politics and civic affairs, I guess they aren't now." Contrarily, Anna was optimistic about the future of Finnish culture and language in the United States:

I think it is very important, you know. In my hometown, they are just making a new Finnish center. Yeah, they are building a new building and it is going to be a Finnish center. And of course, here, that's all we have is Finnish, so it just keeps on and on, you know, the younger people. We have, at church, we have Finn school, they teach the little language, but they still don't want them to forget the Finnish language, so we have Finn school at the church. And it is a big group of young people.

When the discussion was directed to ethnic culture maintenance, the interviewees felt strongly that it can be maintained through organizations, including church, and teaching Finnish. One immigrant pointed to her heart and said: "It is here, that Finnishness."

Discussion and Conclusion

It can be argued that in the case of Finns, language holds a significant role in ethnic culture maintenance and also in the assimilation process. Since all immigrants lived in areas that had ethnic enclaves, it is

likely that learning English was not necessary. It is also possible that living in predominantly Finnish areas hindered their opportunities to learn English. It would be beneficial to locate Finns who do not live in predominantly Finnish areas and examine whether these immigrants have managed to maintain a good command of Finnish.

Consistent with prior research (Kolehmainen, 1937; Stoller, 1996) the three first generation Finns in this study demonstrate how fast English takes prominence over Finnish. Even though Finnish was the language spoken at home when they were growing up, all three stated that they speak better English than Finnish, and they prefer it as their daily language. The results regarding language are typical and consistent of most immigrant groups in that they learned English when they started school (Kivisto 1989).

Limitations and Suggestions for Future Research

The present study is not without limitations. While the sample of ten respondents in this study is arguably small, insights into immigrant life experiences were captured. It is also unlikely that anyone who views their ancestral homeland negatively would move into the type of community or facility where the respondents are currently living. The validity of this study could be improved by conducting subsequent interviews with the respondents, or by interviewing their children and grandchildren, so that more knowledge about the assimilation process could be accumulated.

Suggestions for future research are wide reaching. If in the future immigrants will not face language barriers, their experiences might be significantly different from the experiences of the immigrants in this study. Since language appears to be crucial when it comes to ethnic culture maintenance and assimilation, more specific measures of both, language maintenance and learning, should be included in succeeding studies. Additionally, many respondents mentioned how the Lutheran church has a language school where small children can learn Finnish. Since the Lutheran church appears to hold many functions, including serving as an institution where language is preserved, future studies could be extended to examine organizations

such as the Lutheran church and its effect on maintaining Finnish culture in the United States.

Lastly, discussions with other Finns in the community hinted that while it is still a strong ethnic community, it is beginning to lose impetus. For example, once, it was said, *all* hotels on a strip were owned by Finns, now there is none. Could it be, then, that after this generation passes away, the thriving ethnic community in Florida will begin to diminish? The role of language might be particularly relevant. For example, it was noted by an immigrant that since Finns today study English, their lives might not be restricted by language. Could it be that, among immigrants, ethnic culture was maintained to a significant extent due to language ties that bound? While the immigrants showed very little evidence of assimilation, their responses echoed the inevitability of assimilation in the part of their children and grandchildren.

References

- Ambert, Anne-Marie, Patricia A. Adler, Peter Adler, and Daniel F. Detzner. 1995. "Understanding and Evaluating Qualitative Research." *Journal of Marriage and Family* 57(4): 879-893.
- Archdeacon, Thomas J. 1985. "Problems and Possibilities in the Study of American Immigration and Ethnic History." *International Migration Review* 19(1): 112-134.
- Heikkilä, Elli and Elisabeth Uschanov. 2004. "The Dynamics of Finnish Migration to America and the Development of Emigration Databases." Paper presented at the conference of the Europeans on the Move, Aberdeen, Great Britain. Retrieved May 3, 2005 (<http://www.migrationinstitute.fi/db/articles/pdf/Heikkila-Uschanov.pdf>).
- Kivisto, Peter. 1989. "The Attenuated Ethnicity of Contemporary Finnish-Americans." Pp. 67-88 in *Ethnic Enigma*. Cranbury, NJ: Associated University Press.
- Kolehmainen, John Ilmari. 1937. "The Retreat of Finnish." *American Sociological Review* 2(6): 887-889.
- Korkiasaari, Jouni. 1989. "Suomalaiset Maailmalla." [Finns Abroad]. Institute of Migration. Retrieved May 3, 2005 (<http://www.migrationinstitute.fi/db/articles/art.php?artid=3>).
- Korkiasaari, Jouni. 2004. "Finnish North Americans Today." Institute of Migration. Retrieved May 3, 2005 (<http://www.migrationinstitute.fi/db/articles/pdf/finforum.pdf>).
- Korkiasaari, Jouni and Mika Roinila (2005). "Finnish North Americans Today." *Journal of Finnish Studies* 9(2): 98-116.
- Liffing-Zug Bourret, Joan, Gerry Kangas, and Dorothy Crum, eds. 2002. *Finnish Touches: Recipes and Traditions*. 2nd ed. Iowa City: Penfield Books.
- Park, Robert E. 1930. "Assimilation, Social." Vol. 2, pp. 281-283 in *Encyclopaedia of the Social Sciences*. New York: The Macmillan Company.
- Park, Robert E. and Ernest W. Burgess. 1924. *Introduction to the Science of Sociology*. New York: Greenwood Press.
- Sintonen, Teppo. 1993. "Life Course and Ethnicity: Experiences of Canadian Finns Who Immigrated to Canada in the 1920s." *Canadian Ethnic Studies* 25(3): 76-88.
- Stoller, Eleanor. 1996. "Sauna, Sisu and Sibelius: Ethnic Identity among Finnish Americans." *The Sociological Quarterly* 37(1): 145-175.
- The Genealogical Society of Finland. 2005. "Emigration from Finland to the United States." Retrieved May 3, 2005 (<http://www.genealogia.fi/emi3e.htm>).

Maallemuutto ja työkysymykset Suomessa

Linda Ruikka

Suomessa kaupungistuminen alkoi myöhäisessä vaiheessa verrattuna muihin Euroopan maihin, mutta sittemmin kaupungistumiskehitys on ollut huomattavan nopeaa ja maallemuutto selkeästi kaupunkiin muuttoja marginaalisempaa. 1990-luvun puolivälin jälkeen muuttoliike on keskittynyt voimakkaasti kaupunkiseuduille. Muuttovirrat ovat suuntautuneet myös taajamiin ja laajemmin Itä- ja Pohjois-Suomesta kohti Etelä- ja Lounais-Suomea, varsinkin Uudellemaalle (Sjöblom-Immala 2007: 7).

Kuntien välinen muuttoalttius kasvoi Suomessa 1990-luvun laman jälkeisenä aikana, ja on nykyään varsin korkealla tasolla (Tilastokeskus 2007b). Vuonna 1994 tuli voimaan kotikuntalaki, joka antaa henkilölle mahdollisuuden valita vapaammin vakinaisen asuinpaikkansa. Muutos näkyy muun muassa siinä, että nykyään opiskelijat voivat olla halutessaan kirjoilla opiskelupaikkakunnallaan, mutta se selittää muuttoliikkeen kasvua pidemmällä aikavälillä vain pieneltä osalta (Häkkinen 2000: 42). Kuntien väliset muutot toisaalta vähenevät kuntien lukumäärän laskiessa kunta- ja palvelurakennemuutosten takia, sillä osaa aikaisempia kuntarajoja ylittävistä muutoista ei enää kuntaliitosten jälkeen lasketa kuntien välisiin vaan kuntien sisäisiin muuttoihin.

Suomen sisäinen muuttoliike vaikuttaa maaseudun ikärakenteeseen. Maaseudulta pois suuntautuva muuttoliike painottuu nuoriin, minkä johdosta maaseudun ikärakenne painottuu voimakkaammin vanhempiin ikäluokkiin. 2000-luvun alun maaseudun muuttotappio voidaan selittää hyvin pitkälti 15–29-vuotiaiden poismuutoilla. Maallemuutto vaikuttaa myös maaseudun sukupuolijakaumaan, koska

muuttajista suurempi osa on naisia. Nuorten naisten muuttaminen pois maaseudulta vaikuttaa alueen luonnolliseen väestönkasvuun sitä alentavasti (Nivalainen 2002: 10–11).

Maallemuuttoa Suomessa on tutkittu muun muassa kaupungissa asuvien (Haliseva-Soila 1993), suurten ikäluokkien (Heikkilä 2006), maaseutuyrittäjyyden (Susiluoma 1998; Heinonen 2000; Sjöblom-Immala 2007), maaseudulle tulomuuttoprosessin (Pehkonen 2004), paluumuuton (Kantanen 1991), kaupungin ympäristökuntiin tapahtuvan maallemuuton (Kumpulainen 1993), maaseutuasumisen tarjoajien (Heikkinen ym. 2003), haja-asutuksen (Pekkanen 1996) ja maallemuuttajien tilastollisen kuvailun (Nivalainen 2002) näkökulmasta. Suomessa maassamuuttoa kokonaisuudessaan on tutkittu esimerkiksi kahdenuranperheiden (Yousfi 2005), työvoiman liikkuvuuden (Korkiasaari 1991) ja muuttoliikkeen valikoivuuden (Broberg 2007) näkökulmasta. Myös muuttoliikkeen vaikutusta työmarkkinoihin (Myrskylä 2006) ja muuttopäätökseen ja aluevalintaan vaikuttavia tekijöitä (Häkkinen 2000) on tutkittu.

Maaseudun tarjoamat toimeentulomahdollisuudet ovat tärkeä osa maalla asumista. Siksi myös maallemuuton kokeminen mahdolliseksi vaihtoehdoksi muuttokiinnostuksesta huolimatta liittyy usein toimeentuloon. Heinosen (2000: 37–38) tutkimuksessa vajaa puolet niistä, jotka eivät ole toteuttaneet maallemuuttoaikomuksiaan, pitävät syynä työpaikka- ja toimeentulosidonnaisia asioita. Mikäli maaseudun toimeentulomahdollisuudet nähdään riittämättöminä, ei sitä pidetä houkuttelevana asuinpaikkana vaikka siihen liitettäisiin paljon muita positiivisia ominaisuuksia. Työhön liittyvät muuttosyyt voidaan täsmentää esimerkiksi Korkiasaaren (1991) mukaan seuraavasti: työpaikan siirtyminen eri kuntaan, työpaikan vaihto, muutto lähemmäs työpaikkaa, työttömyys, sen uhka tai pakkolomautus, työelämään siirtyminen, siitä poisjäänti ja ryhtyminen yrittäjäksi.

Kirjoittaja valmistui filosofian maisteriksi kesällä 2008 Helsingin yliopiston maantieteen laitokselta ja kirjoitti kulttuurimaantieteen alan pro gradun otsikolla ”Maallemuuttoon liittyvät työkysymykset Suomessa – tapaustutkimuskuntana Iitti”.

Iitti ja maallemuuttajat

Moni suomalainen haaveilee maallemuutosta ainakin jossain elämänvaiheessa. Muuton toteuttaminen vaatii kuitenkin monien käytännön esteiden voittamista. Yksi niistä on työasioiden järjestäminen. Työkysymyksiä, maallemuuttosyitä ja kohteen valintaan johtaneita syitä on tutkittu pro gradussani. Työkysymyksistä perehdyttiin maallemuuton vaikutukseen palkkaan ja työmatkaan. Lisäksi selvitettiin liittykö maallemuuttoon työpaikanvaihtoa ja miten maalle muuttaneet suhtautuivat etätöyntyntekoon. Teoreettisena lähtökohdiana olivat Everett S. Leen (1966) työnnön ja vedon teoria sekä muuttoliikkeiden elinvaihemallit (Ks. esim. Short 1978: 427; Simpanen 1985: 5; Korkisaari 1991: 107). Työnnön ja vedon teoriassa muuttamiseen vaikuttavat tekijät jaotellaan neljään ryhmään, joita ovat: 1. Lähtöalueeseen liittyvät tekijät, 2. Kohdealueeseen liittyvät tekijät, 3. Väliin tulevat tekijät ja 4. Henkilökohtaiset tekijät. Muuttojen elinvaihemallit perustuvat puolestaan siihen, että muutot ajoittuvat usein tiettyihin elämänvaiheisiin, kuten opiskelun aloittamiseen, työelämään siirtymiseen, perheen kasvamiseen tai eläkkeelle jäämiseen.

Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella vuosina 2000–2007 Iittiin kaupunkimaisista kunnista 18–65-vuotiaina muuttaneilta. Lomake koostui taustatietoja, maallemuuttoa ja työtä koskevista kysymyksistä. Kyselyyn vastasi 45 maallemuuttajaa, joista alle kolmasosa oli miehiä.

Yli 7 000 asukkaan Iitti sijaitsee suhteellisen lähellä suurempia kaupunkeja niin että pendelöinti kodin ja

työn välillä on mahdollista. Iitti kuuluu Kymenlaakson maakuntaan ja sen keskustajamasta Kausalasta on maanteitse matkaa noin 20 kilometriä Kouvolaan, 40 km Lahteen ja 125 km Helsinkiin. Vuosina 2000–2006 Iittiin muutettiin 2 117 kertaa jostakin toisesta Suomen kunnasta. Noin kaksi kolmasosa näistä muuttoista oli lähtöisin Tilastokeskuksen tilastollisen kuntaryhmytyksen (Ks. Tilastokeskus 2008) mukaan kaupunkimaisesta kunnasta, jolloin ne luokiteltiin tutkimuksessa maallemuutoiksi. Suurimmat muuttovirrat kaupunkimaisista kunnista Iittiin ovat peräisin Lahdesta, Kouvolaasta, Helsingistä ja Kuusankoskelta (Tilastokeskus 2007a). Kyselyyn vastanneet olivat muuttaneet Iittiin eri puolilta Suomea, mutta eniten vastajia oli muuttanut Helsingistä, Kouvolaasta ja Lahdesta.

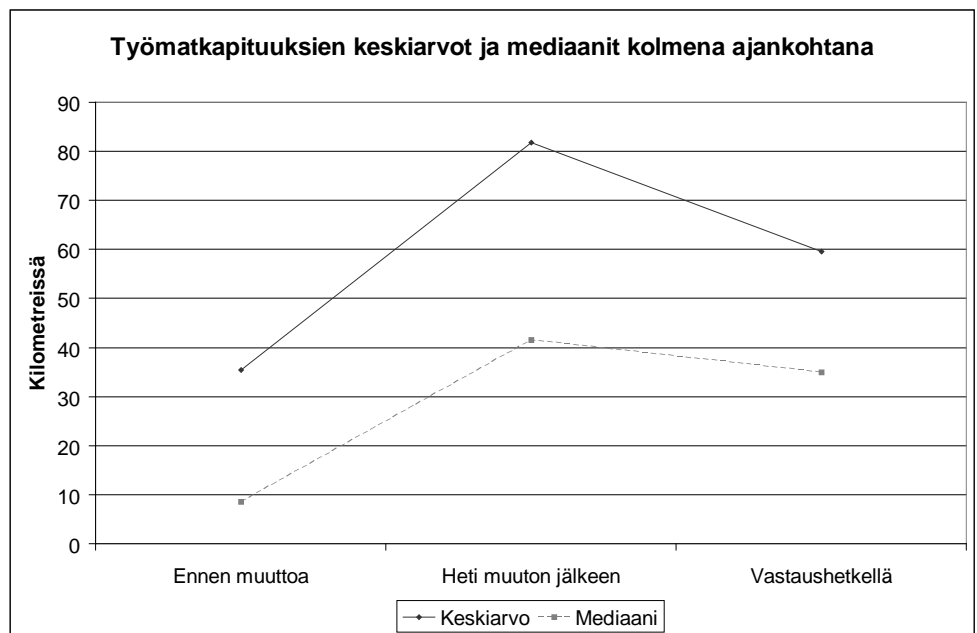
Jokaisella muuttajalla on oma tarinansa kerrottavanaan siitä, miksi ja miten päätyi muuttamaan kaupungista maalle. Toisille kyseessä on ollut pitkäaikaisen haaveen toteuttaminen maalla asumisesta, toiset taas ovat muuttaneet puolisonsa luo ilman, että itse kohdealueella on ollut heille suurta merkitystä. Kyselyn tulosten perusteella Iittin muutettiin ensisijaisesti laadukkaamman asumisen takia (Ks. Taulukko 1), esimerkiksi hyvän asunnon tai tontin löytymisen ansiosta. Alueella jo muuttopäätöstä tehtäessä ollut omaisuus, kuten kesämökki tai asuinpaikka, vaikutti myös monen päätökseen. Jaetulla kolmannella sijalla muuttoon vaikuttaneista tekijöistä olivat työsytyt, jotka kattoivat työpaikan, osalla oman maatilain, sijainnin Iitissä ja työpaikkojen helpon saavutettavuuden Iitistä käsin kunnan ollessa esimerkiksi oman ja puolison työpaikan puolivälissä. Lähes neljäsosa vastaajista oli kotoisin Iitistä, jolloin siteet alueelle ulottuvat lapsuuteen asti. Vastauksissa korostuivat maallemuuttosyinä selkeästi maaseudun vetotekijät kaupunkien työntekijöihin verrattuna. Kaupunkien työntekijöiksi luokiteltavat vastaukset liittyivät lähinnä kaupunkiasumisesta, kiireisestä elämänrytmistä tai yleisemmin koko kaupungista eroon pääsemiseen.

Maallemuuttoon ei Iitin tapauksessa usein liittynyt välitöntä työpaikanvaihtoa, eikä muutolla ollut kovin suurta vaikutusta vastaajien palkkaan. Työmatka keskimäärin piteni maalle muutettaessa, mutta lyheni hieman kun maallemuutosta oli kulunut jonkin aikaa (Ks. Kuva 1). Kyselyyn vastanneet työskentelivät ennen muuttoaan hyvin erilaisilla aloilla kuten taksinkuljettajana, näyttelijänä, IT-asiantuntijana, tutkijana, lastentarhanopettajana ja ravintolarjoilijana.

Taulukko 1: Vastaajien mainitsemat syyt sille, miksi he muuttivat Iittiin ja syyn maininneiden vastaajien määrä.

Asumissytyt	16 kpl
Omaisuus alueella tai mökki lähellä	11 kpl
Kotoisin Iitistä	10 kpl
Työsytyt	10 kpl
Perhesytyt	6 kpl
Hyvät yhteydet	4 kpl
Hyvä palvelutaso	3 kpl
Harrastukset	2 kpl
Sukulaiset lähellä	2 kpl
Muut syyt	3 kpl

Kuva 1: Työmatkapituuksien keskiarvon ja mediaanin kehitysjuuriennenmaallemuuttoa, heti muuton jälkeen ja kyselyynvastaushetkellä. Kuvassa on huomioitu vain ne vastaajat, joilla oli työmatka. Niihin, joilla ei ollut kiinteää työmatkaa, kuuluivat muun muassa eläkkeelle jääneet, kotiäidit, kotona ja ympäri Suomea työskentelevät vastaajat.

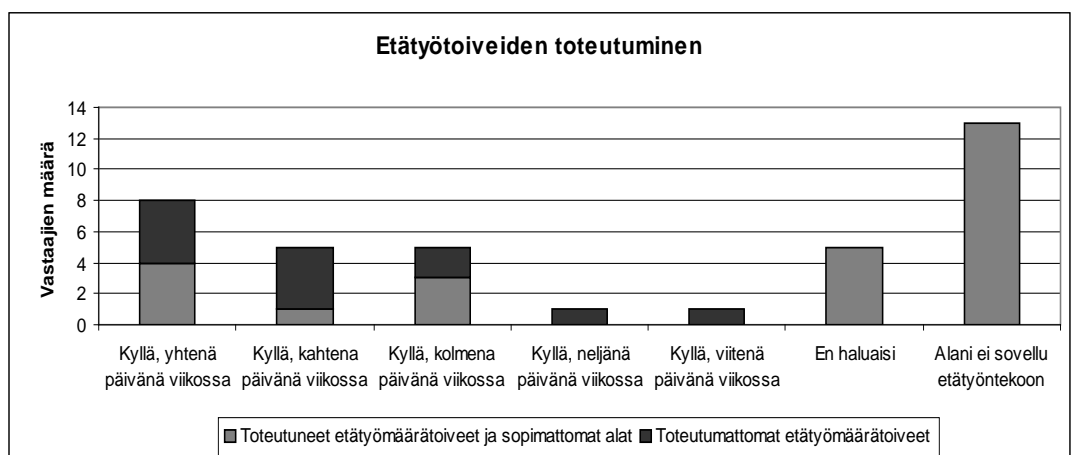
Vastaajista kaksi kolmasosaa jatkoi heti liittiin muutettuaan samassa työpaikassa kuin oli työskennellyt ennen muuttoaan. Muista vain osa siirtyi uuteen työpaikkaan, sillä osa jäi muuttonsa aikoihin eläkkeelle, kotiäidiksi, työttömäksi tai pitkälle sairauslomalle.

Etätyö ja maallemuutto

Kyselyyn vastanneet maallemuuttajat kaipasivat nykyistä enemmän mahdollisuuksia tehdä etätyötä osana viikon työpäivistä. Työssäkävivistä vastaajista etätöitä teki noin neljännes ja nykyistä enemmästä etätyönteosta haaveili yli neljännes työssäkävijöistä (Ks. Kuva 2). Työssäkävivistä hieman yli kolmasosa

piti kuitenkin alaansa etätyöhön soveltumattomana. Epäsopivina aloina pidettiin esimerkiksi hoivatyötä, koulunkäyntiavustamista, veturinkuljettamista, hammaslääkärin työtä ja opettamista. Yksikään vastaaja ei ilmoittanut haluavansa tehdä etätöitä vastaushetkeä vähempää. Kukaan vastaajista ei kertonut tekevänsä etätöitä yli kolmena päivänä viikossa ja vain yksi vastaaja haaveili viidestä etätyöpäivästä viikossa. Yleensä haaveena oli siis vain osittainen etätyönteko. Lähes puolella vastaajista maalle muuton jälkeinen työmatkan pituus oli yli 100 kilometriä. Eräs vastaaja kertoi, että Iitissä asuminen ja pääkaupunkiseudulla työssä käyminen olisi ilman etätyömahdollisuutta aika rankkaa. Etätyömahdollisuuden koettiin yleisen maaseudun kehittämisen ja liikenteen vähentämisen

Kuva 2: Vastaajien toteutuneet ja toteutumattomat etätyötoiveet. Kuvaan on myös listattu ne henkilöt, jotka eivät halunneet tehdä etätöitä tai jotka kokivat ettei heidän alansa sovellu etätyöhön. Vastaajista huomioitiin vain työssäkävivät.

lisäksi tuovan myös kevennystä yksittäisen ihmisen arkeen. Kun työpaikalle ei tarvitse ajaa viitenä päivänä viikossa, kuuluu työmatkoihin vähemmän aikaa, mikä helpottaa työn aiheuttamaa perherasitusta.

Tulosten tarkastelua

Pro gradun tuloksia tulkittaessa on huomioitava että kyselyyn vastasi vain maallemuuton väliin tulevat esteet ylittäneitä henkilöitä. Saadut tulokset ovat kuitenkin yleistettävissä joissain määrin kaupunkimaisista kunnista maaseutumaisiin kuntiin muuttaneiden ryhmään. Vastaukset vastaavat tarkemmin esimerkiksi muihin ydinmaaseudun kuntiin tai samankaltaiset keskustaetäisyydet omaaviin kuntiin maalle muuttaneisiin. Yleistettävyyksien lienee sen sijaan huonompi hyvin syrjäisille ja harvaan asutuille alueille muuttaneisiin.

Tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta. Niitä ovat ainakin potentiaalisten maallemuuttajien ja toisaalta maalle jo muuttaneiden näkökulma, valtion taso ja kunnan ja sen kehittäjien taso. Tutkimuksessa käsiteltiin lähinnä yksilötasoa; ovathan työnteorian ja vedon teoria ja elinvaihemallit yksilötason muuttoteorioita. Yksilöiden näkökulmilla on kuitenkin merkitystä myös kunnan tai valtion tasolla. Kunnan tasolla on tärkeää ymmärtää yksilöiden muuttopäätöksiä, jotta voidaan paremmin hoidella uusia asukkaita kuntiin ja toisaalta huolehtia siitä, että nykyisistä asukkaista monet myös pysyvät kunnassa. Maaseutumaisten kuntien kannattaa mainostaa itseään laadukkaana asuinpaikkana esimerkiksi Internet-kotisivuillaan, koska monet vastaajat mainitsivat asumissyyn tärkeäksi maallemuuttosyyksi. Tätä voidaan toki soveltaa kaikilla muillakin aluetasoilla, kuten kylän tai seutukunnan tasolla.

Valtakunnan tasolla tuloksia voidaan soveltaa maamme väestön alueellista jakautumista mietittäessä. Mikäli tavoitteena on pitää koko maa ja kaikki kunnat asuttuina ja ohjailla muuttoliikkeitä niin, että myös kaupunkiin muuton vastavirta pysyy vähintään nykyisellä tasolla, pitää myös maallemuuttoon liittyvät työkysymykset huomioida. Työ ei ole suurimmalle osalle maaseudulle vetävä voima, mutta työasiat on kuitenkin järjestettävä jollain tavoin, mikäli maalle muutetaan työikäisenä. Maallemuuttajat ovat usein valmiita hyväksymään hieman pidemmän työmatkan jos kokevat sen vastapainona saavuttavansa laaduk-

kaamman asumisen ja elämisen ympäristön. Asennoituminen työmatkoihin kuluvaan aikaan voi kuitenkin muuttua esimerkiksi perheen kasvaessa. Siksi olisi tärkeää tarjota etätyömahdollisuutta niillä aloilla, joilla se on mahdollista. Saatujen tulosten perusteella maalle muuttaneet haaveilevat lähinnä osittaisesta etätyönteosta, jolloin osa työpäivistä tehtäisiin työpaikalla ja osa kotona. Tällöin voidaan toisaalta ylläpitää yhteyttä työpaikkaan ja työkavereihin, mutta viikoittain aikaa kuluu kuitenkin vähemmän työmatkoihin. Eli työpaikan ei tarvitse löytyä siitä kunnasta johon muutetaan, vaan usein jatketaan vanhasa työpaikassa muutonkin jälkeen. Siksi työpaikkoja ei tarvitse pyrkiä valtiotasolla sijoittamaan tasaisesti kaikkialle, vaan riittää että työpaikka löytyy kohtuulliselta etäisyydeltä, esimerkiksi lähimmästä kaupungista. Määritelmä kohtuullisesta etäisyydestä vaihtelee kuitenkin sekä henkilön, että hänen elämäntilanteensa mukaan.

Toteutumattomien etätyötoiveiden tarkempi selvittäminen olisi mielekäästä. Mielenkiintoista voisi olla esimerkiksi niiden syiden tarkastelu, joita maalla asuvat voisivat kertoa sille, että eivät tee etätyöpäiviä vaikka haluaisivat. Samaa voitaisiin selvittää myös heidän työnantajansa näkökulmasta. Etätyömahdollisuudet ovat kuitenkin yleisesti parantuneet tekniikan, esimerkiksi Internet-yhteyksien, kehityksessä. Etätyönteon ja sen mahdollisuuksien lisäämistä ei kuitenkaan pidä nähdä maallemuuton vilkastuttamisen ihmeratkaisuna. Etätyömahdollisuuksien lisääminen maallemuuton yhteydessä voisi hieman lisätä maallemuuttajien määrää ja toisaalta tehdä muuttajien elämästä vähän laadukkaampaa heidän omilla kriteereillään mitattuna. Etätyö ei kuitenkaan sovi kaikille ihmisille, eikä suinkaan kaikille aloille. Niille, joille se sopisi, tulisi mahdollisuuksia etätyöhön tarjota nykyistä enemmän. On myös huomioitava, ettei etätyö ole mikään uusi keksintö. Tekniikan kehittyminen toki helpottaa etätyön teknistä mahdollistamista, mutta toisaalta voidaan myös miettiä, miksi etätyön on todettu keskittyvän kaupunkiseuduille sen sijaan, että sitä toteutettaisiin laajemmin myös maaseudulla asuvien parissa.

Lisätietoa tutkimuksesta löytyy pro gradustani Siirtolaisuusinstituutin kirjastosta ja Siirtolaisuusinstituutin Web reports-sarjasta.

Lähteet

- Broberg, Anna (2007). *Valikoiva muuttoliike Uudella- maalla*. Maantieteen Pro gradu. Helsingin yliopisto. 79 s.
- Haliseva-Soila, Merja (1993). Maaseudun uudet asukkaat – Kaupunkilaisten maaseutukuva ja maallemuuttopotentiali maaseudun kehittämisen mahdollisuutena. *Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus, Seinäjoki. Julkaisusarja A:2*. 163 s.
- Heikkilä, Elli (toim.) (2006). Muuttaako Onni maalle? Suurten ikäluokkien valinta. Muuttoliikesymposium 2005. *Siirtolaisuustutkimuksia A* 28. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. 209 s.
- Heikkinen, Timo, Jukka Hirvonen & Olli Maijala (2003). Tarjolla maaseutu – Tutkimus maallemuuton tarjonnan toimijoista ja maallemuuttajamielikuvista. *Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B* 85. Teknillinen korkeakoulu, Espoo. 146 s.
- Heinonen, Jarna (2000). Mistä uusia yrittäjiä maalle? Puheenvuoro maaseutuyrittäjyydestä. Turun kaupakorkeakoulu. *Yritystoiminnan tutkimus- ja koulutuskeskus. Sarja B* 12/2000. 90 s.
- Häkkinen, Iida (2000). Muuttopäätös ja aluevalinta Suomen sisäisessä muuttoliikkeessä. *VATT-tutkimuksia* 65. 72 s.
- Kantanen, Keijo (1991). Takaisin kotiseudulle – Tutkimus paluumuuton merkityksestä ja mahdollisuuksista maaseudun erilaistumisprosessissa. *Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja* N:o 97. 129 s.
- Korkiasaari, Jouni (1991). Liikkuvuus ja rakenneuutos: Maassamuutto ja työvoiman liikkuvuus osana yhteiskunnallista rakennemuutosta. *Työpoliittinen tutkimus* 11. Työministeriö. Helsinki 1991.
- Kumpulainen, Mikko (1993). Maallemuuttajat – Tutkimus Joensuusta ympäristökuntiin suuntautuvista muutoista. *Kulttuuri- ja suunnittelumaantieteen tutkimuksia* N:o 3. Joensuun yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta. 157 s.
- Lee, Everett S. (1966). A Theory of Migration. *Demography*, Vol. 3, No. 1, 45-57.
- Myrskylä, Pekka (2006). Muuttoliike ja työmarkkinat. *Työpoliittinen tutkimus* 321. Työministeriö, Helsinki. 148 s.
- Nivalainen, Satu (2002). Maallemuuttajat – millaisia he ovat? *Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita* N:o 59. Helsinki. 44 s.
- Pehkonen, Aini (2004). Kylä kutsuu... Tutkimus tulomuuttoprosesseista maaseudulle. *Siirtolaisuustutkimuksia A* 26. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. 179 s.
- Pekkanen, Johanna (1996). Kaavoihin kangistumatomat – Asukkaiden haastattelututkimus haja-asumisen eduista ja haitoista. *Yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuskeskus. A-sarja* nro 25. Teknillinen korkeakoulu, Espoo. 192 s.
- Short, John R. (1978). Residential Mobility. *Progress in Human Geography* 2:3, 419-447.
- Simpanen, Matti (1985). Turun lähtömuuttotutkimus: Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. *Tutkimuksia* 4. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. 108 s.
- Sjöblom-Immala, Heli (2007). Uutta verta maaseudulle – Kainuun ja Varsinais-Suomen maallemuuttajat ja yrittäjät. *Siirtolaisuustutkimuksia A* 29. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. 160 s.
- Susiluoma, Heikki (1998). Yrittäjäksi maalle – Maaseudun näyttämöt kaupungista muuttaneiden kokemina. *Chydenius-instituutin tutkimuksia* 2/98. Jyväskylän yliopisto, Kokkola. 91 s.
- Tilastokeskus (2007a). 10.11.2007. Kuntien välinen muuttoliike muuton suunnan mukaan alueittain 1987-2006. <http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=muutl_tau_003_fi&ti=Kuntien+v%E4lien+muuttoliike+muuton+suunnan+mukaan+alueittain+1987%2D2006&path=../Database/StatFin/vrm/muutl/&lang=3&multilang=fi>
- Tilastokeskus(2007b).28.10.2007.Väestönmuutokset ja väkiluku 1749–2006, koko maa. <http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=070_kuol_tau_202_fi&ti=V%E4est%F6nmuutokset+ja+v%E4kiluku+1749++2007%2C+koko+maa&path=../Database/StatFin/vrm/kuol/&lang=3&multilang=fi>
- Tilastokeskus (2008). Tilastollinen kuntaryhmitys 2008 4.1.2008. <http://tilastokeskus.fi/tk/tt/luokitukset/lk/kuntaryhmitys_index.html>
- Yousfi, Saara (2005). Kahdenuranperheet työmarkkinoilla ja aluedynamiikassa. *Siirtolaisuustutkimuksia A* 27. Siirtolaisuusinstituutti, Turku. 183 s.

Part 2/3:

Memoirs of Matti Hopia: 1948–1951

Edited by Jenn Ashton

... *Continued from the previous issue*

We went to an employment office and found work right away at a farm. First we all ended up in the same place, 4 men and 2 women. The women were my wife and my brother's daughter Elvi, but they were there only for a week, since the farmer didn't pay them. They cooked and cleaned but he said it wasn't up to him to pay, so we went back to the ship. Kamppi, Sorse and Pertti stayed on to work on the farm. We went to the employment office again and I told them the women don't want to work without pay, and no one wanted to pay them. We ended up waiting once again for work.

Elvi got a training position in the hospital, and I got an offer for a sailor's job on an Estonian ship that sailed under the British flag. I went to London to Soritok harbor. At the same time a ship came in that had a Finnish Canadian on board, Toivo Syrjanen. He had been badly wounded in the face during the war. He was married to a Scottish lady, who didn't like Canada. So Topi decided to leave her in Scotland, which he did.

I had good luck when Topi came into the same cabin. We cleaned it for three days because it was like a pigpen, since Englishmen had lived there before us. But then we began filling out papers, but I stopped, since it meant my family would be left in England. Then Topi didn't want to go either. By then my permission had been granted, but I decided not to go. I had already agreed with Topi to make preparations to go to Canada with our ship, even though it was already late in October. So preparations began on the ship.

We needed a lot more supplies, safety rafts and (a) water tank. 30 tons of it. We took sweetened water and counted that it would last us, but I doubted that since this devilish motor took so much of it. I can't recollect what all we had to get before leaving England. I (had) heard that the sea regulations were strict, and (they) sure seemed to be, and I suppose in some ways that's

good. And I still want to thank the English for all the help we got. Most of it was free too.

A sea Captain, who was a pensioner, helped in everything. He also warned us, that when we left at the end of October that 'You'll never see Canada'. He said it was the worst time on the Atlantic. We didn't believe him however, and we left on October 30th, in the morning, to go out (and) see from the Channel. We had gone about four hours, when a terrible storm blew up. We couldn't manage to go forward at all, and the storm brought us closer to the German shore, so we decided to go back to Lowestoft, if they would permit us to. It took us 6 hours, even though the city lights were clearly in sight. When we got back to the shelter of the harbor, the desire to (sail) the seas, subsided for a while.

Later on we heard that the American war base, was sending a bigger ship than the Anja, to bring 130 men to the movies, but it sank and no one survived. We had seen the lights of the same ship when we turned back to the harbor. I don't know what saved us.

When we returned to the harbor, there were hundreds of people (there to) congratulate us on our safe return. Once again we searched and found work. Sorsa and Kamppi were able to return to their's on the farm. Elma, my wife, got work in the fish-canning factory. The children were put in school. Pertti and I ended up on the same farm about 200 miles from the ship.

We got a house to live in, but no food. There were only 4 rooms. It had a fireplace that heated the whole house, and no electric lights. There was a hot stone burner on the way in, where we could warm up water, as well as do all the laundry. All the cooking had to be done on the coals. We weren't able to get but 2 sacks of coal rocks a month, which would only last a few weeks. We came up with the idea of getting firewood, which they had quite close to us on the farm. We got a 'juusteri' saw and an axe from the farmhouse. On Saturdays, after work, we chopped a week's supply of firewood.

The pines were big and dry like 'kelohonka' trees in Finland. So every night we had a crackling fire in the fire place, and the coals burned all night, if we put them on before going to bed. In the morning I was always able to get the fire going without sticks. The morning awakening was up to me, as well as the breakfasts and lunches. Pertti was young, and the work tired him out so much, poor boy, but I was at my best age and took all of this quite easily.

Then we had food worries. All of the food was on ration cards in England (in 19) 48-49. Bread, salt, potatoes and cabbage could be bought freely, but jams were rationed. One was given a meat serving a week, which ended up being a see-through slice of pig's meat or bacon. It was a week's supply, which we ate in one sitting. I made laski soosi, it didn't have much meat, but it tasted good. We got a few chicken eggs I guess, and then there was a serving of butter. There was no margarine. We got a little bit of bread that kept us going, even though it was white.

It was good that there were a lot of wild rabbits, but since we didn't have a gun, we took the farm's dog for a friend. On Sunday mornings, it knew we made meat and it came to the door, scratching, to tell us it was time to go hunting. We took the same wooden paddles, and never thought of looking for a new place to hunt. I don't have any idea how the dog always found the rabbits. He went down the same trails and when we sat down in our places, the rabbits jumped into our laps. We never missed. The dog always got his portion too, to ensure he (would) come again the next time. Sometimes we found chicken eggs in the field, which we drank raw if we had a chance, for nutrition, since our load was heavy. The white bread and 'tii', didn't nourish us much, but that's how it went.

Now I'll tell you a little bit of the work and the pay in (19) 48 and 49. On the farm we worked a 7-5 day, with an hour lunch break, and on Saturdays 7-12. The pay was 4 and a half pounds a week. In the factory the

women got better pay, as my wife Elma got six and a half pounds a week.

We began picking sugar beets. There was Pertti, myself and two Englishmen. The boss drove us grandly far into the field, and showed us how the beet is taken from the ground, the tops cut and thrown into another pile. Each one of us took two rows to have enough room to work. That all lasted a few months. The other two fellows left as soon as the boss left, and went to sleep on the sidelines, indicating for us to come too. Of course we didn't go, but pressed on to work. Half an hour later the boss returned. We had our

rows done quite a ways, but the others didn't do anything. There was a loud outcry, and the other fellows were taken away by the boss. We never saw them again at that work place. So we worked there just the two of us, except when there was manure piling, or wheat threshing, otherwise, we were alone.

One time, something happened that could have easily cost us our last paycheque. We were driving manure. One horse was quite stubborn at times and began backing up at will, and there was nothing one could do about it. The farmhand started to

lead him, but the horse stopped by the gate, and began backing up, knocking down the other pole, the boss happened to come by just then, and hit the farm hand first on one cheek, and then the other, so I jumped in between with pitchfork in hand, indicating and saying to him that 'one more time, and I would poke him in the stomach with the pitchfork'. As I began loading manure onto the wagon, the boss fled and we didn't see him at all for the rest of the day. The fellows shook hands and slapped me on the back saying 'veri kut poi'. But Pertti was almost certain that the boss went to get our last paycheque. The matter however, was never discussed again. The work continued and we had found two good friends in a foreign land. These friends wanted us to visit their homes, so every Sunday we went to see them and had good tea and sand-

Pentti Hopia and friend, Lowestoft, England 1948.

wiches. We didn't know much of the language, but got along fine nonetheless.

Then there was another incident that humored us for a long time. Since we had no electricity, we took the oil for the lamps from the farmhouse. We had to use the oil lamps, and the owner billed us for this at 11 shillings for three quarters of a bottle. In those days that was a high price to pay. That's eight dollars a pound. We wondered why lamp oil was so expensive. Then I visited the ship and spoke of this, and was told that lamp oil costs 4 pence a gallon. I decided to confront the boss regarding this matter, and so Monday morning, before work, we gathered together. I took a long piece of straw and bent it in as many knots as I possibly could. I went to the boss and said, 'tis is juu, ai tont laik taat'. I straightened the straw and said, 'ai laik taat'. Then gave him a piece of paper that had the price of lamp oil a gallon. The boss was very sorry and promised to give some back. From then on, we got oil for our lamp for free. Again Pertti felt we'd get fired, but nothing like that occurred. In fact, the boss would have wanted us to stay on there the rest of our lives.

Then at the end of April, it was time for us to leave. We decided to sail again. A bus passed right by the corner of the farmhouse, that would have taken us to the ship, but the boss wouldn't let us take it. He brought us in a magnificent car to the ship, a distance of about 200 miles. He said he had never had such good workers, and told us if we came back we would always have a job. The other bosses said the same thing, and the newspaper ran an article on how the Finns were able to do all kinds of work. This is true. I even did all the mechanic's work when something broke. I just took it all apart to show what needed a new part. I also did all the work of a carpenter. They were amazed how I had the ability to do all the things. Elvi had told them that no one could manage at our place if they didn't have several trades.

Now we had more people on board the ship, because we had run an advertisement in the paper. We had plans to go to Argentina, because one could get in without a passport or a visa. We took on 7 more men for the manpower we needed. Two of them Finns, one and Englishman, and four Estonians. The Englishman had served in the Navy for three years, but was seasick the whole time. He spent the entire trip in bed. He was no help to us. When we stopped in Portugal to get more food supplies, this lad fled inland and didn't

come back to the ship. We weren't able to leave until he was found. You see, Portugal's law is like this: we were given three days to look for him. We made several pleas for him to come back, by radio and the newspapers, so we could leave port. Finally he came and promised to go back to England. The police took him into custody and we were permitted to leave Oporto.

Then there was the engineer, Pantus, an Estonian boy who didn't lift his head from the pillow for the whole trip. He remained in Dakar, Africa, where we sold the ship. However, we ended up paying for a trip ticket for him before we could leave. The same thing went for all who stayed, we had to pay (for) their trip tickets if they didn't leave the country right away.

Now returning once again to our departure from England. The canal was a difficult place since we didn't have a sea chart. Once in low tide, we almost drove over a shipwreck, or at least Anja's bottom hit something a few times, but we never got stuck. We looked for the Yarmouth harbor because we had to take on a few men from there, but they didn't come. We waited for a few days until a very bad storm hit and they wouldn't let us out. We stayed in the harbor for a night and two days. In the early evening we left Yarmouth, which was our last stop in England.

The next stop was Oporto, Portugal, which I already mentioned earlier. We left Oporto about noon. The seas were quite rough, but the wind was in our favor when we turned our course towards Biscay. We sailed quite smoothly with the wind holding the sails quite tightly, so the speed was good. We reached the Bay of Biscay in the evening, but by now there was a side wind, that eventually turned into a storm. We had to lower the sail and tried to run with only the engine power, but the storm only got worse and Anja's motor just couldn't hold its course. We decided to swing around and go into the shelter of the Bay. The storm was so powerful we came very close to driving on a reef, because the ship couldn't stay on course.

Then we blundered in the turn. The big anchor got loose and the chain followed it, pounding on Anja's side. It pounded so hard, I thought it would break a hole in the bow. I called for help, but the Estonian boys stayed in the ship's cabin, calling to God for help. No one came to help me as I fought the waves with the anchor. At times I was even on the outside of the ship. By some miracle, I managed to tie the anchor into a knot. Just then, Pertti came to help me, when he saw my life was in

danger, so we fastened the anchor and turned Anja around again. I can't understand what kept Anja from falling, when she was actually on her side many time, but (she) rose again.

We sailed back into the Bay again, there was a little island that sheltered us from the wind. We were able to spend the night there, even though all night I feared that the chain on the anchor would break. Then we would have been on the rocks and this trip would have ended (there). I didn't sleep at all that night because we were so close to the reef.

In the morning the storm was over and the wind had changed direction. Now it was blowing in our direction, so we left France's shores and tried again for the Bay of Biscay. This time it was easier. We put up all three sails so Anja's speed was 15 knots. Over and above this, it took us 18 days of sailing in the far sea. I didn't want to struggle along the rocky shore. Then Viren found it hard to lie down, so we took another route and sailed all afternoon and night, in the same direction that brought us closer to the shore.

We came to the Sahara's sandy, vast plains, where we found a fishing village close by. There, we were met by the Foreign Legion. Our water was running out and we would have taken more, but we couldn't because all the water was flown in from far away by airplane. The oil too, was low, and we didn't have much money. So the Legion's Captain, wired Dakar's Shell Oil Company. From where they sent us two barrels of 'Naxtao', and 50 litres of motor oil. When the Legion's supplies came, our stuff came too at the same time, and we were able to pay for them in Dakar.

All of this took a week so we had a chance to familiarize ourselves with the practices of the Legion, the Arab people, and the sand storms that surprised us many times. This was due to the fact that we didn't hurry at all too much when the warnings came, but we learned quite fast when we got our pockets full of sand and our eyes and ears too. The fish were so plentiful that we could fish as much as we wanted to from the deck of the ship. And they were so good.

The Anja in Dakar, Senegal, Africa August 3rd, 1949.

We also got a glimpse of what kind of poverty people lived in, even in 1949. The camels too were pathetic to behold. All they had for food was rotten rye straw. As far as we could see, the people seemed to only eat fish and lived in metal shacks with sod floors. There the mother would dig a hole for them to do their business. I'm not sure if they didn't want to go outside, or if they were afraid of the sandstorms. The drinking water was stored in a sheepskin sheath that had wool on the outside. The men were experts at ripping others off. Someone would talk in front, while the others would empty pockets. There go the watches and money from our boys.

Once we let three Arabs on Anja's deck and we don't know how they found time to clean up everything from small fishing lines to coffee mugs and all. From then on, the Arab's weren't allowed on Anja's deck. The Legion's Captain had warned us not to let anyone on, (as) they were capable of taking a life if they saw something of value, especially when there were few people around. He recommended that we gather in groups to discourage the stealing. He told us that they don't care if all they get is a few dollars for a life. 'So it's away with you and into the sand you go'. That seemed to be all there was to it.

When things were in order once again, we started out in good weather, away from the Sahara's sandy shores. We sailed for three days along the Atlantic's blue surface. We finally came to Dakar, where Anja's

trip ended, and so did my responsibility and worry that I had borne the whole journey. We put Anja up for sale, since we didn't have any more money to continue. I had sacrificed a million, 600 thousand Finnish marks already on this voyage, and my measure was rather full by now. We had to wait two months before a Portuguese man came and bought Anja, for the bottom price. Since there was no other competition, he set the price and we left Anja.

We moved out of the ship and into the 'Emigrant Hotel', where we had to pay for everything ourselves. Then the waiting began. We had heard about a refugee ship that had stopped by here for food and water supplies, for crossing the Atlantic, so we asked the police Chief, to notify us when such a ship arrived. Three of them in fact came, after two months of wait, and they didn't require passports or visas, but they were on their way to Venezuela. Two of them were very small and I didn't want to go with them, besides, my whole group wouldn't have fit anyway. So I stayed to wait for a better opportunity.

I'll tell you of the troubles we had in selling Anja, since we couldn't speak the language. French, Portuguese and English would have been useful then. Kamppi knew a bit of French and we used English with the help of translator books that we had picked up during the trip. Kamppi and Sorsa took a loan against the ship using the French he knew, which really gave us more trouble in selling the ship. But then a man came up to me and asked if I spoke Russian. I told him that I did. Then the matters began to run more smoothly, and the fellows could no longer flub things as they had planned.

This boy's name was Jonaton. At least, that's the name he used, and that's what I called him. He said he had served in the Russian Army as a radio communicator, and I certainly don't doubt that, for he spoke six languages so fluently that no one would guess that he was a foreigner. I am forever grateful to him, for his help to me the whole time. In the sale of the ship, and in so many other affairs. He did a great service in a manner no one else could have done. At one point he exchanged colonial franks into dollars. We had talked to the governo, but he drove us away when he heard of the matter at hand. But Jonaton went back and I don't know what he discussed, but I was called back and give an address and a letter that I was to give to the bank Director. It was a cheque

in American dollars, which I changed later in Venezuela, South America.

Once again I had a chance to look at Dakar and its surroundings, as well as (in) the city itself. Its people 80% were black people. Dakar was a pretty city, but the black people wanted to mar its reputation for some reason, and did their 'business' in the streets. Even though outhouses were available, they didn't use them. They didn't want to be bothered with anything, and even though the outhouses cost them nothing, they continued to do their small and bigger business on the streets. It smelled so badly, that the whites could hardly walk by. The same thing occurred in the harbor where Anja was docked. They came to do their business right under the window of the ship. One time when we were eating, someone came and crouched down his rear, right in front of the window, so I threw a hot potato at his rear and he fled letting out quite a cry, and ran to an outhouse that was 50 metres away. We didn't see anyone else come near Anja that day.

One day the harbor workers were taking apart a cement load from the ship, and the time came for lunch. They brought out a bean porridge of sorts. They took the broken cement sacks, spread them on the dock, and poured the porridge on it. Then they sat around in a circle and ate. It was eaten with a ladle, no spoons. It was a rather odd sight at first, but when I saw a lot of other things, it really was no wonder anymore. The park had magnificent benches, but there were signs posted on them, warning you 'not to sit on them, there is lice'. So I checked it out to see if it's true and there certainly were a lot of them scampering about.

The same thing was seen in the restaurants, where the blacks were forbidden entry. Such restrictions seem odd, but were essential, as they didn't seem to want to get up by themselves or anything. Such restrictions were to keep the places clean. In the evening, one had to be careful walking the streets at night, because entire families would be sleeping there. And the window indentations were full of sleepers because it was so warm that one perspired all night long, even without blankets.

One day, my son and wife and I went to see the countryside. We drove by bus for a few kilometers and got off at a nice spot to look for mangos and bananas, which we found. But we also lost our direction in doing so, and couldn't find our way back to the road. We ended up in a negro village, where we heard this

dreary music playing. I went in and asked for Dakar, and a man came out and indicated to a path from the village. We headed out on to it, when two young girls came towards us on the path, and proceeded to do their business right in front of us. We couldn't get past them, as there were thick bushes on either side. We had to wait until the girls got up and stepped aside. Finally we found a highway along which we walked,

back to the city. When the police chief heard of this trip, he said we were very lucky to be alive, for many have disappeared on such trips and have not left a trace behind. He warned us never to go off again to the outskirts of town.

To be continued in the next issue ...

Matkakertomus Okinawalta 10–20.7.2009

Minulla oli heinäkuussa tilaisuus yhdessä professori em. Guy Bäckmanin kanssa tehdä tutkimusvierailu Okinawalle. Prof. Bäckman tutkii hyvinvointia ja vanhenemista Japanissa, ja minun tutkimusaiheeni on siirtolaisuus ja terveys, joka liittyy seuraavaan tutkimusprojektiin.

Tärkeimmät yhteyshenkilömme Okinawalla olivat apulaisprofessori Kokoro Shirai ja professori Hidemi Todoriki Ryukyun yliopistosta. Tapasimme japanilaisia tutkijoita ja kolusimme kirjastoja, etsimme tutkimuskirjallisuutta ja keräsimme tilastoja joita ei muualla ole saatavilla. Vierailimme myös Okinawa International Universityssä Ginowan-cityssä.

Ajoimme autolla Okinawan pohjois-osaan, Oгими-nimiseen kylään. Ogimissa asuu eniten yli satavuotiaita maailmassa. Teimme siellä pari antoisaa haastattelua. Oli mielenkiintoista, että kaikki satavuotiaat olivat asuneet koko ikänsä samassa paikassa. Muualta tulleiden ja muualle muuttaneiden terveys ei vaikuta poikkeavan japanilaisesta keskitasosta, minkä sekä tilastot että haastattelut vahvistavat. Sain myös tietää, että Ogimiin on muuttanut useita toisen ja kolmannen polven siirtolaisia takaisin (kibesei, nisei), sekä pohjoisesta että eteläisestä Amerikasta, mutta myös Hawajjilta. Tämä paluumuutto on niin uusi ilmiö, ettei sitä vielä tilastoissa näy.

Ryukyn yliopistossa on tutkimuslaitos nimeltä ”Imin kenkyu sentaa”, eli Center for Migration Studies (CMSUR). Professori Todoriki istuu sen hallituksessa ja professori Machida johtaa sitä. Tutkimuskeskus perustettiin vuonna 2003 edistämään japanilaisen siirtolaisuuden tutkimista ja dokumentointia. Okinawa on nimittäin Japanin prefektuuri josta lähtenyt eniten siirtolaisia. Vuodesta 1978 siirtolaisuutta

on tutkittu paljon, ja CMSUR on kerännyt tutkimustietoa ja rakentanut tietokantoja. Lisäksi keskus julkaisee tieteellistä lehteä ”Immigration Studies” noin kerran vuodessa (pääosin japaniksi).

CMSUR ei vielä ole tutkimuslaitos samalla tavalla kuin Siirtolaisuusinstituutti. Sillä ei ole omia tiloja tai päätoimisia työntekijöitä. Tilanne on kuitenkin muuttumassa kuluvana vuonna. Ryukyun yliopiston tutkimuslaitokset yhdistetään hallinnollisesti ”Institute of international Okinawan Studies” alaisuuteen (CMSUR, Institute for American Studies, Institute for Okinawa Islands Culture Studies, Pacific Health Research Institute). Prof. Todoriki kertoi, että CMSUR:ille on luvassa omat tilat ja henkilökunta. Lupasin pitää yhteyttä ja rakentaa tutkimusyhteistyötä Siirtolaisuusinstituutin kanssa; he ovat kiinnostuneita meidän tietämyksestämme ja kokemuksestamme.

Krister Björklund

Vasemmalta H. Todoriki, K. Björklund, G. Bäckman ja K. Shirai 19.7.2009 Nahassa.

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus

Markku Mattila

Aluekeskuksen syksy on käynnistynyt työntäyteisenä. Syksyn pääprojektina on Etelä-Pohjanmaalle ulkomailta muuttaneiden kotoutumisen tutkiminen. Hankkeen ensi vaiheessa maahanmuuttajille postitetaan kotoutumista luotaava kysymyslomake. Sen avulla saadaan hahmotelluksi kotoutumisen pääpiirteet. Kysymyslomakkeen postituksen ohessa käynnistetään myös maahanmuuttajien kotoutumista koskevan materiaalin keruu aluekeskuksen siirtolaisuusarkistoon. Tarkoituksena on saada talteen Suomeen muuttoja ja sopeutumista kuvaavaa aineistoa, joka voi olla kirjallista, kuvallista tai vaikkapa videolle tai ääninauhalle tallennettua. Tutkimushanke sai keväällä rahoitusta Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan maakuntarahastosta.

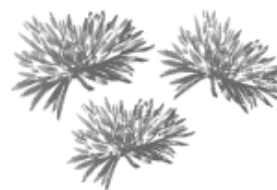
Kesäkuussa ilmestyi yhdessä Seinäjoen Ruralia-instituutin ja Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa tehdyn tutkimuksen loppuraportti nimeltään *Maaseudun maahanmuuttajat: Kokemuksia työperäisestä maahanmuutosta Etelä-Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen maaseudulla* (ks. www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut). Tutkimus toteutettiin käyttämällä saatavilla olevaa tilastomateriaalia (liittyen maahanmuuttajien väestörakenteeseen, työmarkkina-asemaan ja kotikuntiin), tekemällä postikysely alueiden maaseutukuntien organisaatioille (kyläyhdistykset, -toimikunnat, asukasyhdistykset ja muut kylissä toimivat yhdistykset) ja tekemällä kysely alueiden maaseutukuntien julkisen sektorin työnantajille sekä tee-mahaastattelemalla maahanmuuttajia.

Tutkimuksen merkitys perustuu siihen, että tähän saakka tutkimus on suuntautunut kaupunkien maahanmuuttoon ja -maahanmuuttajiin. Tämä johtuu siitä, että maahanmuuttajien pääosa on suunnannut Suomen suuriin kaupunkikeskuksiin. Maamme maaseutu kuitenkin parhaillaan ikääntyy ja autioituu ja työikäisen väestön saanti on eräs sen keskeisiä haasteita. Tähän tarpeeseen maahanmuuttajat ovat yksi vastaus.

Tutkimuksen pääasialliset tulokset olivat:

- 1) maaseutu tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa
- 2) muuttotarve on suhteellisen maltillinen, vuosittain muutama sata maahanmuuttajaa sekä Etelä-Pohjanmaan että Varsinais-Suomen maaseudulle
- 3) nykyisin pääasiallisen vastuun maaseudun tarvitseman ulkomaisen työvoiman hankinnasta kantavat paikalliset yritykset
- 4) päävastuu tulijoiden kotoutumista lankeaa kyläyhdistyksille ja työpaikoille
- 5) maaseutu on tähän asti onnistunut vastaanottamaan maahanmuuttajia suhteellisen menestyksekkäästi verrattuna ennen kaikkea niiden olemassa oleviin valmiuksiin
- 6) maahanmuuttajat ovat löytäneet paikkansa paikallisyhteisöissä, vaikka se ei aina olekaan ollut helppoa
- 7) suomalaista maaseutua voidaan pitää ”rajaseutuna” jolloin sinne saapuvat maahanmuuttajat vertautuvat lajinsa ensimmäisiin ”pioneereihin”

Mielenkiintoinen tulos oli myös se, että maaseudulle muuttaneet ulkomaalaiset kokivat olevansa onnekkaita löydettyään rauhallisen ja turvallisen asuinpaikan, jossa elämisen taso on kuitenkin korkea. Tulijat ovat myös kokeneet, että maaseudulla heihin on suhtauduttu yksilöinä, kun taas kaupungeissa maahanmuuttajiin yleensä suhtaudutaan yhtenä ryhmänä. Tämä voisi olla eräs suomalaisen maaseudun vahvuuksista globaalissa kilpailussa työvoimasta.

Multifaceted migration research around the world

Elli Heikkilä

The 5th International Conference on Population Geographies was held in Dartmouth College, Hanover, New Hampshire, USA in 5.8.–9.8.2009. There were over 60 papers presented around the world and in many sessions migration and its different forms were the main theme.

Professor Allan Findlay's, University of Dundee, topic was "International students: reproducing difference" and he told that the United Kingdom students are going also to study to other countries and the number of countries is growing. USA is the main destination (30 % in 2006) and other important countries have been for example Australia, Germany and France. Women had higher propensity to go abroad than men. Students had a clear sense of a global hierarchy of universities. Also some students had a plan of international career. It is interesting that some students claim that they'll never return to the UK, and this is the case for example among those who are studying in Australia: 50 percent of them are planning to stay in Australia after finishing their studies. Professor Thomas Cooke, University of Connecticut, pointed out in his presentation of "The inter-state migration of college-bound high school graduates" that there is very little study about student migration. When looking student migration there is a concern of brain drain especially if there existed cumulative loss of human capital, i.e. net-migration is negative.

Professor John Stillwell, University of Leeds, talked about "Age-specific ethnic migration in Britain: a census-based analysis" and noted that relatively little work has been reported on the internal migration in Britain. The key findings together with Serena Husain include that over 6 million people moved usual residence in 2000–2001 and 91 percent of those were white. Amongst the non-white migrants, the black group had the largest shares of both inter and intra-district migrants. The spatial pattern of net migration indicates net losses of white migrants in metropolitan

areas and net gains in rural Britain, whereas remarkable net migration gains and losses for the non-white population are confined to urban areas and their immediate surrounds. When looking London and its migration dynamics, white migrants are leaving inner London for destinations in the outer suburbs, those living in outer London are moving beyond the city boundary altogether whilst inner London wards remain the destination of in-migrants from the rest of the country.

PhD Student Jenny Olofsson, Umeå University, presented a paper on "Motives and perceptions among East European migrants" and the case study was dealing with Sweden as a destination country and Russia, Estonia, Latvia, Lithuania and Poland as origin countries. The disintegration of Soviet Union in 1989 and the EU enlargement in 2004 has changed the preconditions of East-West migration. However, these geopolitical changes in Europe have not resulted in the mass migration initially expected, but these post-Soviet states and/or new EU Member States are nevertheless important new countries of origin for migrants. According to results, social motives dominate since 47 percent mentioned "marriage/moved in with partner" as their main motive. More women than men mentioned social reasons as their main motive, while economic reasons are most frequent among male respondents. The knowledge of Sweden before migration was low and over 80 percent consider that their current situation is better since the move. Two thirds were satisfied with their place of living.

Dr. Jan Amcoff, Institute for Future Studies, Sweden, raised interesting questions in his paper on "Return migration in Sweden": when in the life person is rooting, and how far we have to move to leave home region? According to his study most return migration occurred within 5 years. Rural areas are a bit more dependent on return migration than other regions. Return migrants are quite young but also retired. Returnees to small regions do not stay.

Internationella flyktingdagen

Internationella flyktingdagen, 20 juni, erbjuder ett tillfälle att reflektera över Ålands roller, som mottagare av flyktingar och som ett exempel på möjligheten att genom minoritetsskydd förebygga att människor drivs på flykt.

Den 20 juni uppmärksammas internationella flyktingdagen runt om i världen. I anslutning till detta datum vill FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) fästa världens uppmärksamhet vid de 42 miljoner människor runt omkring i världen som befinner sig i en utsatt belägenhet, då de har tvingats fly sina hem och nu är i behov av skydd.

Under 2008 tog Finland, enligt Finlands migrationsverk, emot 4035 asylsökande, jämfört med 1505 år 2007. Av de asylsökande var 706 ensamkommande barn. Även om två tredjedelar av de människor som tvingats fly sina hem befinner sig i tredje världen, är den globala flyktingkrisen relevant även för Åland och för arbetet på Ålands fredsinstitut, på flera olika sätt.

Det mest uppenbara är att Mariehamn har blivit ett nytt hem för 122 kvotflyktingar, främst från Iran, sedan 1989. Fredsinstitutet har aktivt undersökt de utmaningar och möjligheter som följer med integrationen av flyktingar och andra invandrare, i synnerhet i relation till självstyrelsen och det minoritetsskydd, knutet till det svenska språket och kulturen, som etablerats på Åland. Resultaten från denna forskning torde vara av intresse inte bara lokalt, utan även i Helsingfors och Bryssel, där viktiga beslut nu fattas gällande mottagandet och behandlingen av asylsökande i Europa. Slutligen är Åland ett exempel på en typ av konfliktförebyggande åtgärder och ett minoritetsskydd som kan främja bevarande av freden och minska sårbarheten hos dem som ryckts upp från sina hem och inte kan återvända.

I år ber UNHCR oss att se till flyktingarnas behov i en tid av ekonomisk osäkerhet och att minnas våra moraliska och rättsliga skyldigheter gentemot dem som flyr undan förföljelse och anländer till vårt grannskap. FN:s högkommissarie för

flyktingar, António Guterres, har påpekat att 80 procent av världens flyktingar och den övervägande majoriteten av internflyktingarna befinner sig i länder i tredje världen som nu nära nog nått sin maximala kapacitet som flyktingmottagare. Internationell hjälp i form av bidrag till humanitära organisationer, undsättning från europeiska länder och utvecklingsbistånd som syftar till att komma åt grundorsakerna till flyktingkatastrofer är därför mer avgörande än någonsin. Ålands fredsinstitut välkomnar den internationella flyktingdagen som ett tillfälle att reflektera över behoven bland de mest utsatta människorna ibland oss, på alla nivåer - globalt, inom Europa och lokalt.

Ålands fredsinstituts gästforskare Rhodri C. Williams bidrar med ett globalt perspektiv på flyktingfrågor genom sitt arbete med så kallade internflyktingar. Internflyktingar är personer som tvingats lämna sina hem på grund av konflikter eller katastrofer, men som till skillnad från flyktingar, som sökt skydd utomlands, fortfarande befinner sig inom sitt lands gränser. Internflyktingarna och deras belägenhet utgör ett stort problem i många av de delar av Europa och världen där fredsinstitutet är aktivt, i synnerhet i sådana regioner som utstått konflikter vid slutet av kalla kriget, såsom Balkan och södra Kaukasus. En grundläggande fråga för fredsinstitutet är i vilken mån mekanismer för minoritetsskydd av den typ Åland har inom Finland kan bidra till att förebygga och åtgärda att människor drivs på flykt inom sina länder.

Fler och fler asylsökande som anländer till Europa förvaras i stängda mottagningscentra eller andra anläggningar för internering. Gästforskare Alice Kennedy deltar i en grupp forskare som inom ramen för ett EU-projekt, samordnat av organisationen Jesuit Refugee Service, analyserar hundratals intervjuer med flyktingar och asylsökande i 23 europeiska länder. Resultaten, som sammanställs och publiceras senare i år, tycks vara anmärkningsvärda, då studierna visar att män, kvinnor och barn runt om i Europa är internerade un-

der fängelseliknande förhållanden, utan vetskap om när de ska frisläppas.

Forskare Petra Granholm har kartlagt de rättsliga ramarna för integration av inflyttade på Åland. Då det självstyrda Åland har ett särskilt skydd för den ”gamla” gruppen som traditionellt har befolkat öarna, kan integrationsfrågorna framstå som kontroversiella eftersom det handlar om att integrera nya minoriteter in i en väl skyddad gammal minoritet. Saken kompliceras av att Åland har särregler som t.ex. hembygdsrätten, och av det faktum att integration tangerar många områden där behörigheten att stifta lagar är delad mellan riksdagen och lagtinget. Fredsinstitutet intresserar sig för hur självstyrelsen kan utvecklas i en globaliserad värld, där händelser på det internationella planet påverkar det lokala. Petras rapport publiceras nästa vecka.

Denna studie kompletteras av sociologen Bogdan States arbete. Bogdan har varit gästforskare vid fredsinstitutet i flera omgångar och har tidiga-

re undersökt erfarenheterna och attityderna bland flyktingar och andra inflyttade ålänningar. Just nu färdigställer han en studie om ålänningarnas attityder och åsikter om invandring och integration. Denna andra studie ska publiceras hösten 2009.

Ålands fredsinstitut är på flera sätt inblandat i konflikthantering och konfliktförebyggande verksamhet. Effekterna av öppna och latenta konflikter och av självvald eller påtvingad migration samt utsattheten hos flyktingar är välkänd sedan länge. Effekterna är särskilt kännbara för etniska minoriteter, ursprungsfolk och andra marginaliserade grupper. Deras situation bör därför tas i beaktande vid all konflikthantering.

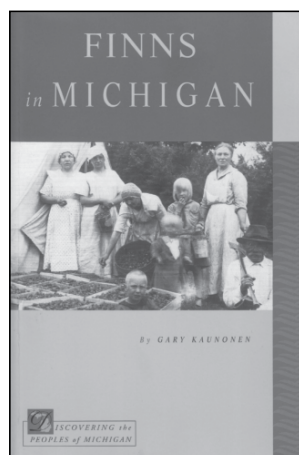
Nyheter och publikationer från Ålands fredsinstitut finns tillgängliga på hemsidan http://www.peace.ax/index.php?option=com_content&task=view&id=112&Itemid=28&lang=se

Ålands fredsinstitut

The 5th International Conference on Population Geographies -tapahtuma pidettiin 5.8.–9.8.2009 Dartmouth Collegessa, Hanover, New Hampshire, USA. Konferenssiin osallistui International Geographical Union, Commission of Population Geography ja sen ohjausryhmän jäseniä. Heillä oli samalla vuotuinen kokous siellä. Kuvassa komission jäsenet (vas.) Dr Suzanne Withers, USA, Dr Alina Potrykowska, Puola, tutkimusjohtaja Elli Heikkilä, Professor Gunnar Malmberg, Ruotsi, Professor Allan Findlay (chair), Yhdistynyt kuningaskunta, ja Professor Jianfa Shen, Hong Kong.

Kaunonen, Gary. (2009). *Finns in Michigan*. East Lansing: Michigan State University Press. ISBN: 978-087013844-7. Paperback. 123 pages with photos. Reviewed by Dr. Mika Roinila, Bethel College, Mishawaka, Indiana.

Gary Kaunonen has written a book that will make readers appreciate the varied and colorful history and influence of the Finns in Michigan. Part of the *Discovering the Peoples of Michigan* series, the book provides an excellent, although brief, introduction to the Finns in the state. The book starts by assuring the reader that his writing is a balanced attempt at a "broad survey of the social and labor history of the Finns in Michigan - inclusive of the good, the bad, and the ugly aspects of the Finnish experience..." (1). To his credit, Kaunonen is true to this claim, and is not afraid to use several examples throughout the book to emphasize the often neglected and forgotten history of the Finns in the state. The first indication of an attempt at a balanced review begins by dispelling the historically common held notion that higher education among Finnish-Americans was only attainable through Suomi College (Finlandia University). Kaunonen correctly identifies that "conventional histories ignore the Work Peoples College [Duluth, Minnesota] because it espoused and taught a radical proletarian curriculum" (2). Interestingly, in 1915 the Work Peoples College had as many students, faculty, and courses, as did Suomi College. Given this fact, it is intriguing that "the Work People's College's place has been omitted by some, perceivably because of ideological basis." (2). Although Work People's College was located in Minnesota, it exemplifies a rift that has existed among Finnish-Americans for decades. Possibly following the lead of Finland and Finnish historians today in dealing with historical matters of the early 1900s, a younger generation is more willing to delve into the intricacies and injustices that occurred among all Finns. Thus, research has become more open to scholarship that

looks at everything and tries to present a more accurate documentation of history.

Finns in Michigan contains six short chapters. Following the introductory chapter, the second chapter simply deals with the general migration patterns and settlements of Finns in the state. In the following chapters, Kaunonen focuses more on the work the Finns were engaged in. Separate chapters focus on heavy industry and traditional labor, which focus on mining, quarrying, logging, factories, farming, domestics and house operators, berry picking, moonshine, fishing and reindeer herding. Much is written about mining, forestry, and farming. More could have been written about the commercial fisheries on Lake Superior, Lake Huron, and Lake Michigan. The fifth chapter looks at the cultural organizations of the Finns. It is in this chapter that readers will learn of the Finns and their ideological differences that separates not only White and Red Finns from one another, but also the existence of various other categories. "These two colors (Red & White) have a basis, but vastly oversimplify the Finn organizational spectrum, to the extent that they obscure the fascinating waxing and waning of ideologies and philosophies." (58). There were radical, liberal, and conservative factions that existed in Michigan, and Kaunonen identifies these various groups using a "heuristic device" (59), that includes Black Finns, Red Finns, Yellow Finns, Pink Finns, and White Finns. Each maintained its own philosophical characteristics, and Kaunonen illustrates these differences nicely. I won't explain them here, and hope you will read it for yourself. All this supports the more balanced approach in looking at the Finns in Michigan, and will be an eye-opener for many who have not considered any other possibilities beyond the Red-White dichotomy. The book continues by looking at religious groups, Finn Halls, temperance groups, labor and political groups, co-operative groups, and the Knights and Ladies of Kaleva. Much is written about the major Lutheran denominations and the splits that took place over time, but something could have been written about often overlooked denominations. One example is the short lived Finnish Salvation Army that operated in Calumet in 1908-09 (Roinila, 2007).

The conclusions bring together the several different elements that Kaunonen introduces throughout the book. In analyzing the presence and cultural impact Finns had in Detroit, Kaunonen is critical of some

well known works that are often cited and recognized by historians. One example includes "The Finns in Michigan" (Wargelin, 1940). "Seemingly, Wargelin's disposition towards the Suomi Synod prevented his mentioning of the contributions of Finn labor, political, and cooperative organizations in Detroit. These organizations, the first Finnish immigrant institutions in Detroit, paved way for many future generations of Finnish American working-class families..." (90). The book ends by encouraging everyone to become engaged in collecting oral histories. There is much to be learned from the generations of the past, and before time runs out, "Sit down, and interview grandma or grandpa, burrow through the closet with them, and above all else, ask questions - the elders will dig it." (93).

The book is an easy read, and provides several sidebars with fascinating information. Material on Finns such as Big Louie Moilanen, the eight foot giant who lived in Copper Country; the settlement of Kaleva; Swede-Finns of Michigan; the development and use of "Finglish"; the Hanka homestead; and the impact of the Finnish immigrant press. Kaunonen provides two appendices, the first of which provides information on Finnish American cultural and historical societies in Michigan, while the second provides several Finn recipes, that ultimately encourage readers to try and make for themselves in order to experience what Finnish food is about. A very good bibliography of sources is provided at the end of the book, and this is one of the strengths of the text. Much of the material used is based on interviews and records found in the archives of the Finnish American Historical Archives located in Hancock, Michigan, where Kaunonen works as the archivist. As is noted by Kaunonen, many of the valuable resources available have not been used to date, and this book only uses a very small portion of the available materials. In fact, Kaunonen encourages more work to be done through interviews and the col-

lection of oral histories. Secondary sources dominate the resources used for the writing of this book, but this is understandable, since much has been written on this topic already. Kaunonen brings many of the sources nicely together in a short text that is attractive to the general public.

Still, *Finns in Michigan* could have been better. While the brief coverage of settlement is well done in the first chapter, more could have been said about the Swede-Finns who settled in the state, and sources such as Myhrman (1972) cannot be overlooked. The book mentions many places in Michigan where Finns have settled, worked, etc., but there are no maps to show where these locations are. A single map showing the distribution of Finns based on the 2000 census in the state is not enough. The book would be much better with the addition of more maps to illustrate the locations mentioned throughout the book. In the final analysis, the book is a wonderful addition to the growing literature on Finnish histories across the country. The book fits into the *Discovering the Peoples of Michigan* series very well, and based on the publishers' requirements, it has fulfilled its goal of revealing the unique contributions that different and often unrecognized communities have made to Michigan's historical and social identity. Get a copy of this book, read it, and appreciate the almost endless peculiarities that exist among the Finnish people of Michigan.

End Notes:

- Myhrman, Anders. (1972). *Finlandssvenskar i Amerika*. Svenska Litteratursalskapet i Finland, Helsingfors.
- Roinila, Mika (2007). "A Forgotten Outreach: The Finnish Salvation Army in North America", *Journal of Finnish Studies*, Vol.11: 1, pp.32-46.
- Wargelin, John (1940). "The Finns in Michigan", *Michigan History Magazine*. Vol.24, pp. 179-203.

Päivi Harinen & Veronika Honkasalo & Anne-Mari Souto & Leena Suurpää (toim.), Ovet auki! Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Julkaisuja 91. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Helsinki 2009-08-11. 226 s. ISBN 978-952-5464-53-5.

Käsillä oleva teos on vuonna 2004 käynnistyneen tutkimushankkeen *Monikulttuuriset nuoret, vapaa-aika ja kansalaistoimintaan osallistuminen* eräänlainen loppuraportti. Sen tarkoituksena on ”punoa yhteen mittavan tutkimushankkeen päätteleviä säikeitä”. Kirja koostuu neljästätoista eri artikkelista ja lisäksi johdanto- sekä epilogiluvusta. Pääosin kirjoitukset ovat tutkimusartikkeleita, mutta mukana on myös katsauksen omaisia sekä omiin työkokemuksiin perustuvia kannanottoja.

Kirjoittajien runsaus ja tekstien sekakoosteisuus tuo kirjaan välttämättä sillisalaattimaista otetta. Esitystä on toki pyritty jäntevöittämään ryhmittelemällä tekstit kahden eri teeman alle: ensimmäinen teema keskittyy monikulttuurisiin nuoriin ja toinen nuorisotoimintaan. Sillisalaattia ei kuitenkaan ole saatu täysin hallintaan. Toisaalta sekakoosteisuus ja sen muassa tuoma moniperspektiivisyys voidaan nähdä myös vahvuutena. Sen kautta lukijalle voidaan tarjota useita eri näkökulmia kirjan aihepiiriin.

Tutkimusartikkelien keskiössä on ollut selvittää monikulttuurisista taustoista tulevien nuorten vapaa-ajan viettoja ja kansalaistoimintaa. Tämän tiedon varassa on pyritty myös luomaan suuntaviivoja siihen, miten ”nuorten vapaa-ajan kentille voisi luoda käytäntöjä, joiden avulla mahdollisuudet monipuolisiin harrastustoimintoihin ja kansalaisvaikuttamiseen au-

keaisivat tasavertaisesti kaikille Suomessa asuville nuorille”, kuten toimittajat johdantoluvussa kirjoittavat. Näin ollen kirjan teksteillä on sekä kuvaava ja analysoiva että myös tulevan toiminnan tapoihin ja muotoihin vaikuttamaan pyrkivä ulottuvuus.

Artikkelien lähdeaineistona on usein käytetty monikulttuurisille nuorille suunnatun laajan kyselytutkimuksen vastausaineistoa (n=1385). Kyselytutkimuksen ohella hanke on tuottanut tutkimusmateriaaliseen myös monikulttuuristen nuorten ja nuorisotyöntekijöiden haastatteluja sekä verkkokyselyillä koottua materiaalia kuntien nuorisotoiminnasta ja -työstä vastaavilta viranhaltijoilta ja nuorisotoimintaa tekevien järjestöjen keskus- ja paikallistason toimijoilta. Aineistoa on eri tutkimusartikkeleissa lähestytty sekä kvantitatiivisilla että kvalitatiivisilla menetelmillä, myös näitä menetelmiä yhdistäen. Menetelmällinen monipuolisuus tuo muassaan kokonaisvaltaisempaa näkemystä tutkittavaan asiaan sekä elävyyttä ja syvyyttä myös itse tutkimustekstiin.

Kirjan runsaasta aineistosta johtuen tässä ei voida esitellä teoksen kaikkia artikkeleita. Itseäni kiinnostivat eniten kirjan toisen osan artikkelit, joissa painotettiin poliittisen osallistumisen merkitystä ja mahdollisuutta kotoutumisen välineenä. Käsitykseni mukaan tähän asti tutkimuksen valtavirta on painottanut työn ja työllistymisen ensisijaista merkitystä. Poliittisen – siis kansalaistoiminnallisen – osallistumisen merkityksen esiintuonti avasi minulle uusia näköaloja. Niin ikään ajatus maahanmuuttajanuorten kotoutumisen tärkeydestä kirkastui. Voi nimittäin olla niin, että ensimmäisen polven maahanmuuttajia eivät koskaan täydellisesti kotoudu, vaan he saattavat tuntea ”vierautta” elämänsä loppuun asti – puhun tässä tietenkin yleisellä tasolla ja yleistäen. Sen sijaan nuorten kohdalla tulokset voivat olla parempia. Ja kääntäen: maahanmuuttajanuorten kotoutumis- ja sopeutustarpeiden laiminlyönti voi pahimmillaan johtaa hyvin huonoihin seurauksiin. Myös maahanmuuttajien lapsissa on nupullaan meidän suomalaisten yhteinen tulevaisuus.

Markku Mattila

Siirtolaisjuhla 9.7.2009 Peräseinäjoen Kalajärvellä

Kansainvälistä siirtolaisjuhlaa vietettiin torstai-ilta-päivänä 9.7. Ravintola Kalajärven tiloissa Peräseinäjoella. Kunnallisneuvos Aaro A. Harjunpää avasi tilaisuuden kertomalla pääkohtia Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistyksen toiminnasta taipaleen alusta alkaen. Projektipäällikkö on ollut tehtävässään kolmisen vuotta suunnittelemassa erilaisia siirtolaistapahtumia, vaihtuvia ja pysyviä näyttelyitä sekä siirtolaishistorian kokoelmien kartuttamista. Myös Maailman Raittia ollaan toteuttamassa Kalajärvellä. Uusi askel siihen suuntaan on otettu Hakalan talon saatua pihamaalleen Australiasta saapuneen kontin, joka sisältää keininleikkaajien eli sokerinleikkaajien parakin Inghamista.

Siirtolaisjuhlan musiikista vastasivat Tapani Helin kitara ja laulu sekä Pekka Männikkö hanuri. He esittivät musiikkia teemalla Kotoa ja maailmalta.

Seinäjoen kaupungin tervehdyksen tilaisuuteen toi valtiopäiväneuvos Jukka Vihriälä, joka kiitteli yhdistystä erityisesti sen kansainvälisestä toiminnasta ja Maailman Raitin tähänastisesta toteutuksesta.

Professori Olavi Koivukangas kertoi viimeisimmästä, viime keväänä toteutetusta maailmanympärimatkastaan. Hän vieraili suomalaissiirtolaisten parissa Brasiliassa, Argentiinassa ja Australiassa.

Siirtolaisjuhlassa oli läsnä seitsemänkymmenen kotimaisen vieraan lisäksi toistakymmentä ulkosuomalaista, joista lähes kymmenen oli saapunut Suomeen Australiasta. Timo Koski toi Australian suomalaisten terveiset Caloundrasta. Myös Juha Pakarinen kertoi elämästään suomalaisena Australiassa. Ulkosuomalaisten terveisä tuli myös Ruotsista. Peräseinäjoella sukulaistensa luona vierailut Lea Rajala kertoi siirtolaiseksi lähtemisestään ja elämästään Avestan seudulla.

Kanadan Toronton ja lähiseudun runsaasta neljästäkymmenestä vuodestaan kertoi paluumuuttaja Aira Stark. Haastattelin Peräseinäjoelta nuorena lähtenytä ja sinne myös palannutta rouvaa, joka muisteli hyvin eloisasti siirtolaiselämänsä ja työntekoaan. Olen keskustellut hänen kanssaan myös pitempään paluumuuttajaprojektimme yhteydessä.

Australian Inghamista lahjoituksena saatu ja juhannuksen tienoilla Peräseinäjoelle saapunut sokerinleikkaajien parakki oli siirtolaisjuhlan keskeinen asia. Rakennuksen osia ja asuntolan irtaimistoa esiteltiin juhlan päätteeksi Hakalan talon pihamaalla, jossa talo odottaa pystytystä Australian Raitille. Hankkeen suojelija on suurlähettiläs Glen Lindholm, jolle välitettiin tervehdykset ja kiitokset. Lämpimät kiitokset saivat myös parakin lahjoittaja Barry Smith sekä Mikko Hietikon johdolla Australian päässä toiminut työryhmä, jossa ovat mukana mm. Esko Isokangas ja Ray Korte.

Päätöspuheessa tein katsauksen yhdistyksen viime aikojen tapahtumiin ja kerroin sekä toteutuneista että tulevista Maailman Raitin rakennusprojekteista. Australian rakennuksen lisäksi tämän vuoden puolella Kalajärvellä saapuu USA:n Centervillen talo ja mahdollisesti myös Siperian Unkurin talo. Sisustukseltaankin lähes valmiiksi ehtineen Hakalan kylätalon tuvassa istuttiin illan päätteeksi kansainvälisellä porukalla muistelemassa mennyttä ja suunnittelemassa tulevaa.

Tellervo Lahti

Olavi Koivukangas luovutti Brasilian Penedossa asuvan Martti Vartian lahjoittamat veistokset siirtolaisjuhlassa Suomen Siirtolaisuusmuseolle. Tellervo Lahti otti Pöllö ja Käärme-nimiset teokset mielihyvin vastaan.

Siirtolaisuusinstituutin tapahtumia

Kesäkuun 1.–2. päivinä järjestettiin instituutissa yhdessä Turun yliopiston historian laitoksen kanssa seminaari ”Finnish-American immigrants in transition”.

5.6. oli yhteistyössä European Multicultural Foundationin kanssa järjestetty konferenssi ”Migrants – a problem or an opportunity?”. Toinen oikealta EMF:n puheenjohtaja Tara Mukherjee Lontoosta.

Alla Australian ja Uuden-Seelannin Suomen kunniakonsulien vierailu instituutissa 28.7. suurlähettiläs Glen Lindholmin (takana keskellä) johdolla.

Siirtolaisuusinstituutin tapahtumia

Eva Hohenthal ja tyttärensä Inga Costa Brasilian Penedosta vierailivat Instituutissa 27.7.

Viereisessä kuvassa vasemmalta John ja Linda Riddell Asthabulasta Ohiosta, Olavi Koivukangas, Jouni Korkiasaari sekä Taisto ja Heikki Tamminen Riihimäeltä Naantalin vierasvenesatamassa 22.7.

Tutkija Kari Synberg Joensuun yliopiston maantieteen laitokselta on tekemässä väitöskirjatyötä Venäjän sisäisestä muuttoliikkeestä ja hän kävi teemasta keskusteluja tutkimusjohtaja Elli Heikkilän kanssa 5.6.

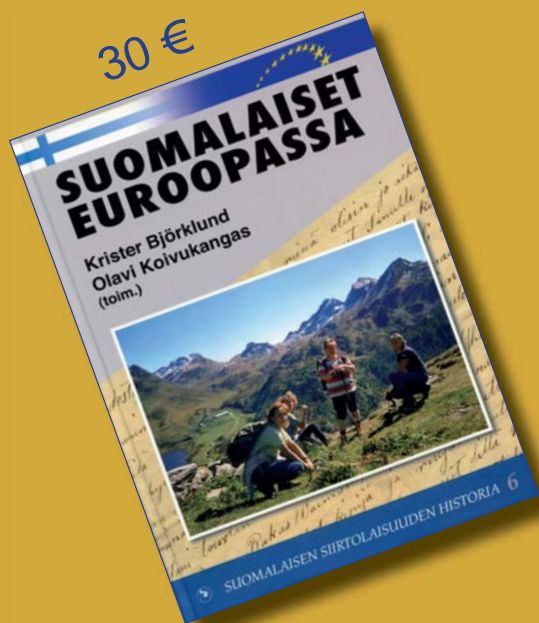

Juha Pakarinen Cold Coastilta, Australiasta ja David Karhu, Floridasta vierailivat instituutissa 3.8.

Henkilöstöjohtaja Heikki Rantanen Suomen merimieskirkosta vieraili instituutissa 11.6. Hän haastatteli tutkimusjohtaja Elli Heikkilää liittyen Suomen merimieskirkossa tehtävään toimintaympäristöanalyysiin ja yhteistyökumppanuuteen.

Suomalaiset Euroopassa

Suomalaiset Euroopassa on viimeinen osa Suomen siirtolaisuuden historiaa käsittelevästä kuuden kirjan sarjasta. Suomalaisia on kautta aikojen liikkunut Euroopassa ja asettunut asumaan eri maihin, mutta vasta 1960-luvulla muutto lisääntyi merkittävästi. Opiskelu, avioituminen ja työ ovat olleet keskeisiä muuton syitä ja suurin osa muuttajista on ollut naisia. Suomen liittyttyä Euroopan Unioniin vuonna 1995, työperäinen, usein määräaikainen, eurosiirtolaisuus on tullut entistä tavallisemmaksi, ja tasannut osaltaan sukupuolijakaumaa. Viime vuosikymmeninä myös tuhannet eläkeläiset ovat vaihtaneet Suomen talvet etelän lämpöön. 1960-luvulta lähtien Ruotsiin menneiden yli puolen miljoonan suomalaisen lisäksi arviolta 150 000 suomalaista on muuttanut muihin Euroopan maihin. Kirja kattaa Ruotsia ja Venäjää lukuun ottamatta koko Euroopan siirtolaisuuden keskiajalta vuoteen 2008 saakka.

Siirtolaisuuden Historia –sarja on valmistunut!

Suomen siirtolaisuuden historia –kirjasarjan valmistumisen kunniaksi koko kirjasarja nyt yhteensä 120,00 €!

Siirtolaisuusinstituutti, Institute of Migration, Eerikinkatu 34, 20100 Turku, FINLAND. www.migrationinstitute.fi

KYLLÄ KIITOS, TILAAAN:

1. Suureen Länteen, *Reino Kero*
2. Suomalaisina Pohjois-Amerikassa, *Reino Kero*
3. Suomalaiset Ruotsissa, *Jouni Korkiasaari & Kari Tarkiainen*
4. Kaukomaiden Kaipuu, *Olavi Koivukangas*
5. Suureen Itään, *Max Engman*
6. Suomalaiset Euroopassa, *Krister Björklund & Olavi Koivukangas (toim.)*
7. Koko kirjasarja (1-6) yhteensä

HINTA KPL

- 20,00 €
- 20,00 €
- 20,00 €
- 20,00 €
- 25,00 €
- 30,00 €
- 120,00 €

Tilaukset/Orders:

Siirtolaisuusinstituutti
Institute of Migration
Eerikinkatu 34
20100 Turku
FINLAND
+ 358 (0)2 28 404 43
shaalto@utu.fi

NIMI ja OSOITE

Tilaus yhteensä _____ € _____ kpl

Hintaan lisätään toimituskulut.